PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК X КВІТЕНЬ — APRIL, 1969 ЧИСЛО 4

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ

РІК X — КВІТЕНЬ, 1969 — Ч. 4

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

Передплата в Канаді $4.00
Передплата до інших країн 4.50
Поодиноке число ..... .50

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. — Winnipeg 4, Man.

PROMIN

No. 4 — APRIL, 1969 — VOL. X

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Subscription in Canada $4.00
Subscription in other countries 4.50
Single copy ..... .50

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. — Winnipeg 4, Man.

ДО УВАГИ ДОПИСУВАЧАМ:

Редакція застерігає собі право скорочувати і виправляти надіслані матеріяли. Дописи, які поміщуються також в інших часописах редакція не приймає — уникаємо повторювання.

Не поміщені дописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням. На зворот фотографій, надісланих для виробу кліше треба заадресувати коверту, наклеїти вартість поштових марок і вислати разом з фотографіями.

— — —

Кольорові фота не придатні для ілюстрації, вони виходять темні і невиразні. Для виробу клішів просимо слати звичайні фотографії, плівок (негативів) також не приймаємо для виробу кліше.

НА ОБКЛАДИНЦІ: „Подайте вісточку почерез усі перепони, чи у вас на Великдень дзвонили дзвони" — О. Олесь. Вид на Почаївську Лавру, Волинь, Україна.

— — —

В ЦІМ ЧИСЛІ:

С. Русова — Служіння Йому 1
Б. Рубчак — Гетсиман 1
Б. Лепкий — Великодні дзвони 1
В. Домонтович — Апостоли 2
Н. Кібець — Життя 4
Я. Кіпаль — Про реставрацію фресків 5
К. Мурашко — У 25-ліття смерти Хариті Кононенко 7
Н. Когуська — Новими дорогами до перемоги 10
Н. К. — Квітень 14
Sheila Arnopolos — Easter time... 15
Ганна Черінь — Надходить Великдень 17
Н. Кібець — Сонячний фим 19
П. Балей — Із записника моєї Матері 21
М. Гринчук — Нерукотворний памятник 23
Відділ для дітей 24
Е. Табашнюк — З пров. з'їзду в Саскатуні 25
Громадська і родинна хроніка 28
Річні звіти відділів 29
Люба Кут — Домашнє господарство 32
Довкола журнала „Промінь" ..... 33 і 34
(обкладинка)

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

ДОКІЯ ГУМЕННА

ЗОЛОТИЙ ПЛУГ

Роман

У книжці знайдете зарис актуальних проблем сьогоднішнього дня на тлі минувшини, у химерному переплетенні сучасної й давноминулої епох.

292 стор. Тверда оправа. Ціна $5.00.

Замовлення надсилати на адресу:

D. HUMENNA
c/o The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., Inc.
206 W. 100th Street, New York, N.Y. 10025, U.S.A.

З нагоди Світлого Празника

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

ДРУКАРНЯ ЧАБАНА

вітає щирим привітом

Христос Воскрес — Воїстину Воскрес!

CHABAN PRINTERS

1305 Bloor St., W, Toronto 4, Ontario

533-4954

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК X КВІТЕНЬ, 1969 ЧИСЛО 4

СЛУЖІННЯ ЙОМУ

Кожного року впродовж тисячоліть, в темну весняну ніч, мільйони людей згадують темний вбогий сад на Палестинській землі, в саду льох — у ньому змучене тіло Великого Вчителя Правди й Любови.

До цього льоху вночі поспішає жінка. Хоче ще раз на самоті глянути на дорогі риси навіки занімілого обличчя та востаннє запашним олієм натерти покалічене тіло. Темна ніч розступається перед нею, край неба світліє. Заспівала перше пташка. Жінка приспішила кроку. Вона входить у сад, що скинув з себе темний плащ ночі. Ось і склепіння, де вона вчора так гірко ридала. Що це — камінь відвалений?

Його немає.

Значить Він живий, Він воскрес!

Молода жінка оглядається. Сад вже наче ожив. Високі кипариси тихо хитають темними гілками, а вершки їх уже позолочені першим промінням сонця, квіти ярко запахли, пташки говорять щось радісними трелями. Молода жінка здригнула. Сама неначе збудилась разом з природою й закричала: Він воскрес!

І за нею, за Марією Магдалиною повторило безліч людей. Христос Воскрес! Він живий. Він не може вмерти!

Хто це? Вічно живий, всесильний?

Ідеал.

Для Марії Магдалини воплотився в слово Великого Вчителя, для вбогої французької пастушки в дорогу їй Батьківщину, для Шарльоти Корде в Революцію, для Лесі Українки в вільній, незалежній Україні. Служіння Йому сміле і безкомпромісове.

Марія Магдалина сміло і радісно проголосила світові новину. Відтоді на нас, жінках лежить обов'язок зміцняти в усіх поколіннях пошану до ідеалу та закликати до служіння йому.

Тому горе тим, що про це забувають!

Горе тим, що кладуть собі метою земні блага!

Софія Русова.

Б. Рубчак

ГЕТСИМАН

Вкруг дерева живого обвилась ліяна:
скорботного Христа цілує сильний Юда.
Осанну заспівали спадкоємці кволі,
а крамарі крикливі вимагають чуда.

Одставим меч, одставим гріх свій, гордий Петре,
куняти будемо у наших чорних норах,
і будем думати про вчора вільний вітер:
найтяжча кара Господа — покора.

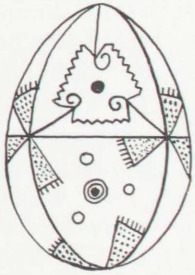

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

Неначе в ранній опалевій млі
причулись дзвони в рідному селі.
Летіла з вітром звуків заверюха,
а я стояв, задуманий, і слухав...
Ось перший подих рідної весни
і перші мрії, перші юні сни,
і перше в серці виплекане слово
веснівкою розцвілося чудово.
Гагілка перша, перший хоровід,
розспіваний, розсміяний похід
в минуле наше, а може і в майбутнє,
щоб здійснилося слово незабутнє
пісень воскресних.
Наче завірюха
летіли звуки, а я стояв і слухав,
як же далеко тії дзвони грали,
а як глибоко в душу западали
ці срібні дзвони в рідному селі,
що гомоніли в опаленій млі.

Богдан Лепкий.

В. Домонтович

АПОСТОЛИ

Ісус молився на самоті в глибині саду.

Учні збились купкою, розгублені, поглинені одчаєм, боязкі, сповнені тривоги. Вони трусились, може від холоду, може від страху.

Вони дійшли до межі й агонізували.

Дехто, поборений утомою, заснув. Дехто, сидячи навкарачки, куняв, байдужий, чекаючи на загибель, як люди, засуджені на страту. Дехто безсило плакав.

Розмовляли пошепки.

Говорив Петро. Він радив, якщо їх викриють, чинити опір.

— Народ, побачивши таку наругу з Ісуса, повстане! Це буде сиґналом до повстання в усій країні. Кажу вам, народ лишається на нашому боці. Брехун той, що каже інакше. Ми повинні були закликати нарід до повстання ще саме того дня, як Ісус увійшов до Єрусалиму. Та серед нас були зрадники! Серед нас були слабкодухі, що з самого початку не вірили в нашу перемогу й розкладали нас зсередини своєю невірою й сумнівами.

І всі розуміли, що мовилося про Хому.

Хома мовчав. Він сидів на пласкому камені, охопивши коліна руками. Довкола була пітьма. Сліпими очима він вдивлявся в нічну темряву.

— Ти віриш у силу, Петре! — сказав він з докором.

— А ти не віриш? — знущаючись, спитав Петро: — Так, ти ні в що не віриш. Та чи віриш ти, бодай, в свою невіру?

— Я не вірю ні в силу, ні в перемогу силою! — сказав Хома.

Він провів язиком по сухих спрагнілих губах.

— Я не вірю ні в силу, ні в хитрощі. Ти поклав сподіванку на боротьбу і помилився; Юда — на згоду, й він теж помилиться, як і ти... Юда пішов домовлятися. Я не вірю, що, зофірувавши Ісуса, ми чогось досягнемо або врятуємо себе. Юда хитрий, але вони хитріші за нього. Вони скористаються з нього, а тоді його викинуть, як викидають на смітник зужиту ганчірку.

І тоді, відповідаючи на запитання, на закид в невірі, він сказав:

— Я вірю, тільки не в силу й хитрощі, а в безсилля!

Петро глухо заворушився, як потривожений ведмідь у своєму лігві. Усе, що казав цей Хома, дратувало його.

— Ти кажеш безглузді речі, Хомо! Ти кажеш те, що не має й не може мати жодного сенсу. Безсилля? — зауважив він іронічно: — Ти ще ніколи не казав такого!

— Оце кажу! Ти вірив у перемогу, і віра твоя не справдилася. Я ж ладен вірити в поразку.

— Чи не вважаєш ти нас за дурнів чи за безглуздих дітей, Хомо, що ти кажеш нам таку нісенітницю?

— Це не нісенітниця! — похитав головою Хома: — Це істина!.. Це правдива наша віра в Ісуса. Лише тепер, коли ми знищені й зневажені, коли нас чекає смерть, ми наблизилися до перемоги.

З люттю, роздираючи груди нігтями, Петро вигукнув:

— Навіщо ти мучиш нас, Хомо? Ми страждаємо, а ти роз'ятрюєш нам наші рани. Ти пальці вкладаєш нам у рани наші і тішишся з того! Іди од нас! Іди, ми нічого не зробимо тобі, але я прошу тебе, йди! Не випробовуй мого терпіння, Хомо! — з погрозою, хрипким голосом застеріг його Петро: — Аджеж, ти знаєш мене!

— Так, я знаю тебе, Петре! Я знаю, ти, Петре, завжди вірив в Ісуса, царя й сина Давидового. Ну, а тепер, коли Ісуса візьмуть, і поведуть, і розіпнуть його на хресті, що лишить-

З нагоди ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Центральна Управа Союзу Українок Канади і редакція „Променя"

шле найкращі побажання

ВСЬОМУ ЧЛЕНСТВУ СОЮЗУ, ЇХ РОДИНАМ, ПЕРЕДПЛАТНИКАМ ЖУРНАЛА І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ РАДІСНЕ —

Христос Воскрес!

ся тоді тобі від віри твоєї? Тобі не буде в що вірити.

І між ними постало мовчання. Між ними не було вже віри.

Петро змагався.

— Ще не все втрачено. На ранок ми підемо до народу, що прийшов святкувати Пасху до Ірусалиму, ми розійдемось по країні, ми підемо до Галілеї. Ми скажемо: „Годі слів!" і ти побачиш: ми ще переможемо. Народ ще вірить у свого Месію-Царя!

— Ні, — заперечив Хома, — я не вірю в Ісуса-Царя. Наша віра в Ісуса — віра в Ісуса розіп'ятого. Переможе Розіп'ятий; зневажений здобуде царство.

— Ти блюзниш, Хомо! Це страх затьмарює твою думку!..

І Петро підвівся і випростався. І, випроставшись, побачив те, чого вони не помітили досі.

Скрізь, з усіх боків, по схилах гори, за кущами, в глибині дерев, наближаючись, миготіли вогні.

Крик застиг на губах...

Пронизаний нестерпним болем, Петро кинувся до Ісуса, що молився.

— Учителю, нас викрили! Нас ідуть узяти!

І, здригаючись од плачу, він упав до ніг Ісусових.

Ісус схилився до його голови і легко торкнувся долонею його волосся, немов це був дотик метелика.

Всередині вогняного кола, що звужувалося, стояли Ісус і його учні. Чекаючи, спокійний, Ісус і тремтячі, боязкі, налякані учні.

Старший із слуг наблизився до них і, тикаючи смолоскипом кожному в обличчя, спитав:

— Чи не ти Ісус, що називаєш себе царем юдейським?

— Ти кажеш! — відповів Ісус.

Брудно вилаявшись, він почав скручувати шворкою йому руки.

Коли Петро побачив таку ганьбу, таку наругу, він не витримав. Він витяг зі згорток свого одягу схований меч і змахнув над головою слуги. Той встиг відхилити голову, і це врятувало його. Замість розсікти череп, Петро лише обрубав йому кінчик вуха. Інші слуги вирвали в Петра меч, кинули на землю і били.

* * *

Великий чотирикутник архиєрейського двору був повний люду. Змагаючись проти пітьми, похмуро чадили смолоскипи. Палало розкладене багаття.

З Ісуса зірвали одяг. На нього накинули червоне драння, в зв'язані руки встромили ломаку, на голову одягли вінець з тернових колючок.

Холодний вітер сік оголене тіло. Мотузки вп'ялися в руки, і пальці обдулися, посиніли й набрякли. Краплі крови стікали по щоках.

Люди з юрби, що оточувала Ісуса, підходили, вклонялись йому, як цареві, й били його по щоках. Кожен намагався перевищити іншого в знущанні.

З голосним реготом зустрічала юрба кожну витівку й дико ревла:

— Осанна, осанна! Слава цареві! Слава синові Давидовому, що прийшов нас визволити!

Хома, звертаючись до Іоана, прошепотів:

— Чи не в цьому приниженні вища велич? Чи не в цій ганьбі відкривається щира істина царства Ісусового?

Іоан з жахом і подивом поглянув на Хому і не відповів нічого. Здавалось, Хома маячив. Та й чи могла людина витримати цей жах і не збожеволіти?!..

Петро лишався в сутінках. Він тримався осторонь від інших учнів, уникаючи, щоб його бачили вкупі. Це було небезпечно.

Глухе поневіряння гнітило його. Мертвий, сліпий відчай заволодів ним. Овчину свою він загубив десь там на горі і тепер тремтів од пронизливого холоду.

Він нерішуче підійшов до багаття і, витягнувши руки, почав гріти на вогні свої скоцюрблені від холоду пальці. Поруч нього стояла чорнява дівчина, одна з служниць архиєрейських, що теж підійшла до багаття погрітись. Поглянувши на Петра, вона сказала:

— Чи не тебе я бачила в гаю на горі?

Але Петро, не зводячи зору з золотавих іскор, що перескакували по хмизу, відповів:

— Ні!

Він ледве ворушив померзлими губами.

— Ні? — перепитала дівчина: — а мені здається, що ти саме той учень Назареянина, що обрубав мечем вухо нашому Малхові.

І після того додала:

— Тебе теж треба судити і розіп'яти, як і цього Назареянина. Бо ти злочинець.

Петро похмуро заперечив друге:

— Ні! Я не був там, я був увесь час тут!

А тоді суворо глянув на цю малу, чорняву причепливу дівчину і гнівно сказав:

— Я людина побожна і не маю нічого спільного з бузувірами. Я непорушно виконую закон!

Він свято вірив у те, що казав зараз.

— О, о! Чи ж ти не брешеш? Бо я бачила тебе так само й тоді, коли цей Назареянин входив до Єрусалиму. Так, так! Я добре пригадую тепер твою бороду і меч при бедрі. Ти ще йшов безпосередньо за Назареянином, попереду інших, і в тебе був гордий вигляд.

Страх, липкий і огидний, з непереможною силою прокинувся в ньому. Нудьга підступила під горло. Біль стиснув серце.

Він більше не бачив полум'я, що палало перед ним. Він відчув слабкість. Підкошувались ноги. Йому здавалося, що він пливе.

— У тебе добра фантазія, дівчино! — криво посміхнувся Петро. — Тобі нічого не варто оббріхати ні в чому не повинну людину. Але ж я ніколи не мав нічого спільного з Назареянином!

І він збирався вже поклястись, виголосити найбільшу, найстрашнішу клятву на себе, на дітей і на батьків своїх, як у цей час заспівали півні, провіщаючи ранок.

І тоді — тільки тоді! — згадав Петро слова Ісуса, що їх він сказав за вечерею:

— Правдиво кажу тобі, Петре, ще півень не проспіває сьогодні тричі, як ти тричі зречешся мене!

І Петро підвів очі з вогня і глянув довкола себе. Уже згасли на небосхилі зірки, і зблідло небо. Повітря, втративши свою чорноту, посиніло.

І Петро зустрівся поглядом з Хомою, що стояв поблизу нього, і в його погляді він прочитав біль і скорботу. І він бачив, як губи рухалися в Хоми. Він молився. За себе? За Ісуса? За нього?

І тоді в нього промайнула згадка, що не цей, не Хома, якого він підозрівав у зраді, зрікся сьогодні Ісуса, а він, Петро. Але він не відчув жадного сорому. Ним володів тепер тільки жах.

Рожевою смужкою жевріло небо на сході.

Починався день, день, в який розп'яли Ісуса.

Життя

На життєвій дорозі, колючки шипшини
лежать поміж квітів завжди.
Прикрість, незгоду приносять події,
щоб знищити все назавжди.

Ступить ногою „Титан" по дорозі,
зімнé під собою ніжні пелюстки
волошок синявих і маків яскравих,
і зронять росяні сльозинки вони.

Хмарами сонечко ясне закриється,
Зіроньки — сестри вже не блищать.
Місяць пливе понад оброєм й криється,
в сірому небі — безжурних громад.

Доля кохається в розпачі й розквіті
щастя, що стелить нам килими
з квітів шипшин і волошок синявих,
та гострих тернин, що лежать поміж них.

Силу й здоров'я, приносять нам квіти
з рідного краю — широких степів,
пісню кохання сплітають ромени нам,
в китиці квітів з вишневих садків.

Віримо ж Правди святу перемогу!
В Бога Всевишнього силу над нами,
Віримо в синяву неба я́сного,
сонця живлю́чого, що світить над нами.

І не зімнé тоді квітів „Титан" при дорозі,
не схиляться маки й волошки тоді.
Пшеничні колосся прийдуть в допомозі,
з'єднаються разом в пахучий квітник.

Міннеаполіс, Мінн. **Наталя Кібець**
жовтень, 1964 р.

Зустріч з Ганною Черінь

В понеділок, 17 лютого, до редакції журнала „Промінь" завітала поетеса Ганна Черінь, яка зложила візиту також редакції „Українського Голосу".

День перед тим, в неділю, 16 лютого, відбулась у Вінніпеґу, в приміщенні УВАН. культурна імпреза — вручення літературної нагороди Ганні Черінь, якої вона зістала лавреаткою за поему „Чужинець" у літературнім конкурсі СФУЖО.

Фундаторкою нагороди є видатна українка, радна міста Детройту Маруся Бек. Вона прибула до Вінніпеґу, щоб особисто взяти участь у цій церемонії.

Вечером, того самого дня, себто в неділю, жіноцтво Вінніпеґу зорганізоване в Комітеті Українок Канаді (центральнім), улаштувало для обидвох видатних пань гостинне прийняття в Линкел Мотор готелі.

В нашій редакції поетка гостила коротко, бо ще того самого дня відлетіла додому до Чікаґо. Зате ж потішила нас вісткою, що наступного літа вона буде знов гостити у Вінніпеґу.

Ярослава Кіналь

Про реставрацію фресків

З кінцем минулого року Метрополітальний Музей у Ню-Йорку мав небувало цікаву виставку, яку привезли в окремо забезпечених скринях з Італії. Позичив цю виставку американському Музеєві проф. Уґо Прокацці, директор фльорентійських ґалерій і член Міністерства Мистецтва в Італії, а фінансувала це американська фірма Оліветті в честь 100-ліття її оснування. Була це небувала виставка, а відвідали її тисячі глядачів (пересічно 20 до 30 тисяч денно).

Було тут виставлено 70 оригінальних фресків, творів вчасного італійського ренесансу, оригінальних частин стін старих церков, чи манастирів. Слово фреско походить від прикметника „а фреско", зн. на свіжо. В нашій мові маємо гарну назву „стінний живопис", одначе назва „фреско" прийнялась і вказує про правдиве походження малярства цього стилю.

Коли йдеться про вищезгадану виставку — виставлені фрески, були мальовані в 12 і 13 столітті в церквах і манастирях Тусканії, а через катастрофальну повінь у 1966 р. частина з них мусіла бути знята з їх правдивих стін, зреставрована, наліплена на новий підклад і тому могла бути перевезена до Америки, щоб віддячитись за допомогу, яку Італійське мистецтво одержало від американських установ і поодиноких осіб під час і по повені.

Вже перед тим, над консервуванням фресків працювало багато вчених і спеціялістів, бо йшлося про те, що великий зуб часу з'їдав неймовірну красу мистецтва того періоду. При досліджуванні і реставрації фресків удалося спеціялістам відкрити ще одну небувалу річ, а саме основний рисунок, який був під мальовилом, а називається він „синопія". Отже коли треба було прикрасити стіну церкви, чи манастиря — артист робив рисунок з вільної руки на стіні, яка мусіла бути ще мокра то значить виправлена, витинкована на свіжо. Майстер-артист робив цей рисунок охрою, тобто коричневої барви глиною, а тому що підклад був ще мокрий — лінії рисунку сейчас всякали глибоко в підклад. Треба додати, що такий основний рисунок звичайно робив головний майстер-артист і тому ці синопії незвичайно цікаві та мають велику дослідницьку вартість. По нарисуванню композиції — артист накладав зверху свіжу верству виправи так забагато, як потребував, щоб намалювати одного дня (ця верства називається інтонако) і розмальовував цей рисунок після своєї вподоби. Краски тоді були природнього походження, цебто різнокольорові глини, які давали чудові теплі тони і синій лазур (ляпіс лязулі), який знаходили в лявах Везувія. Пізніше десь у 15 столітті було винайдено інші методи стінного живопису, коли вже переносили рисунок з паперу, або тканинної сітки і або переколювали в рисунку дірки і натирали їх спорошкованим вугіллям, або прямо вирізували нарисовані фігури і витискали їх візерунок на мокрій виправі. (Також є деякі намалювання вже не по сирій поверхні, але напів сухій і їх називають меццо-фреско).

Фрески ці перетривали цілі віки і задержали свій чудовий кольорит. Вони не могли стертися, бо як бачимо краски всякали в підклад. Зруйнувати їх могли лиш атмосферичні зміни, нагальна і довготриваюча вогкість, яка сприяла розвиткові грибка. Італійці були дуже прив'язані до своїх церков і до релігійних образів, з яких багато мали славу чудодійних. Тому коли приходила загроза знищення — докладали всіх зусиль, щоб урятувати загрожені мистецькі скарби. Нераз доводилося переносити цілі стіни зв'язуючи їх шнурами. Коли трапилось, що цілі стіни — відпадали, великі майстрі того часу складали куски докупи, щоб лиш зберегти улюблені фрески. Вже в 17 віці італійці прийшли до розв'язки питання, як переносити фрески на інше місце, спеціяльно коли йшлося про перенесення улюблених святих до кращих і більших церков. Цей секрет, як здіймати фрески зі стін, висвітлив до певної міри Баруфалді в творі про життя феррарських скульпторів і вже при кінці 18 століття італійські майстрі переносили сотками свої фрески й їх багато знаходиться сьогодні по музеях і у Ватикані.

Фрески, які ми бачили в Ню-Йорку є живими свідками неймовірного знання і вмілости зреставрували їх, цебто, не поправити, або домалювати, але вміти зберегти — законсервувати так, як консервується і удержується по музеях старі образи. Остання повінь, яка навістила Італію в 1966 р. загрозила масам фресків (головно у Фльоренції), що вони відпадуть. Вода нарушила теж цвинтарища і розпустила тлінні останки, які своєю хімічною структурою були дуже шкідливі на вапняні стіни фресків. Тисячі охотників

під вмілим проводом спеціялістів кинулись рятувати, що було можливе. Рік і пів реставрування причинився до того, що перенесено на нову тривалу підставу верхні шари фресків, які займали більше чим 2,300 квадратних метрів. При цьому відліплюючи відворотним способом ці фрески, удалось відкрити величезне число дуже цінних і цікавих синопій, які для історії мистецтва мають неабияку вартість.

Дивлячись на цю небувалу виставку, подивляючи знання і любов до мистецтва у Західньому Світі, думка мимоволі лине в Україну. Мали і ми незчисленні скарби мистецтва, у формі фресок і мозаїк, що покривали стіни наших величавих соборів і менших церков та манастирів. Романська культура перенеслась і на Україну, бо піддержували її наші славні князі. Попри величні мозаїки — стіни церков були декоровані живописом-фресками, а композиції вказують, що не лише замісцеві майстрі виконували їх, але займались цим ділом місцеві артисти-майстрі, часом навіть ченці. Собор св. Софії окрім

Деталь фрескової композиції XI ст., „Сімя Ярослава Мудрого" в головному нефі св. Софії у Києві. Одна з дочок Ярослава.

Північна стіна головного трансепта. Фрагмент фрескової композиції XI ст. „Христос перед Каяфою" в Соборі св. Софії в Києві.

мозаїк, які як відомо зроблені зі смальти, стопленого шкла та малих камінців, мав велике число настінних малюнків. Час знищив їх жахливо, а щоб задержати хоч трохи їхній образ — замальовували їх поверхню олійними фарбами. Ми певно маємо людей, які зуміли б законсервувати багатство нашої мистецької старовинної культури, яка віком рівняється італійським чи еспанським фрескам. Україна того часу була у зв'язку з заходом, тож не дивно, що мистецькі течії панували й тут. Татарські напади, володіння чужих панівних кляс не сприяли розвиткові, а краще служили занепадові нашого мистецтва. А тепер — кукурудза росте на городах Лаври, збіжниці у каплицях св. Софії. Стікають кров'ю серця українців, коли дивляться, як час нівечить скарби нашої культури. Деякі роблять що можуть, щоб боротись з дійсністю, збирають, розкопують кургани, виставляють. Де ж ті засоби, що держави субсидують на збереження старовини і де ці охотники, які приїжджають з вільного світу, щоб посвятити себе для збереження культури — людини. Я чула, що сльози безсилля заливають українських туристів, коли бачать, в якому стані це все знаходиться. Ще добре, що маємо трохи літератури про ці всі речі і бодай це залишиться, як свідоцтво нашої колишньої величі.

Інж. Катерина Мурашко

У 25-ті РОКОВИНИ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ ХАРИТІ КОНОНЕНКО

(Докінчення)

На фармі у свояків їй не подобалось замкнене життя — вона звикла до великих европейських міст, де можна приймати участь у культурно-громадському житті, якого вона прагнула цілою своєю істотою. Отже, по короткій візиті у свояків, змучена тим тихим обивательським життям, Харитя залишає їх гостинність і переїздить до Саскатуну, де стає настоятелькою дівочої бурси Петра Могили. В той час в Канаді громадська праця була в початках, але Харитя не розгубилась, вона всю свою енергію вкладає в розбудову жіночого руху — спричинюється до заснування перших жіночих товариств, які повстали в 1923 році в Канаді і стає головою жіночого товариства імени Ольги Кобилянської. В 1926 році відбувся у Саскатуні ПЕРШИЙ ЖІНОЧИЙ З'ЇЗД, на якім засновано ЦЕНТРАЛЮ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ. До повстання Союзу Українок Канади причинилася Харитя Кононенко, яка була головою першого Жіночого Товариства імени Ольги Кобилянської. Ім'я Хариті Кононенко для Союзу Українок Канади, найстаршої ОРГАНІЗАЦІЇ ЖІНОЧОГО РУХУ, є дороге й незабутнє, бо вона була основоположницею цього руху. Рівночасно Харитя приймає участь в редакції журнала „Каменярі" — органу студентів Інституту імени Петра Могили в Саскатуні, до якого пише статті на ріжні теми. Співробітниками її в редакції були: О. Івах, П. Лазарович, Янда, Данильчук, Гринюк і Овсяник.

Харитя була задоволена своєю роботою — свою ініціятиву вона мала змогу переводити в життя, бо в ті часи в Канаді все українське культурно-громадське життя було в початках. Та, не дуже були задоволені з її відсутности в родині проф. О. Вілінського — вони все писали їй, щоб вона верталась, бо їм сумно без неї та, що й вік їх поважний вимагає, щоб вона була коло них. Виконуючи волю своїх опікунів, Харитя в 1926 році вертає знов до Подєбрад — О'Конор Вілінські щиро зраділи на поворот своєї племінниці з Канади. В рідній атмосфері Харитя знаходить душевне заспокоєння й ще з більшою завзятістю береться до громадської праці.

В тому-ж таки 1926 році з її ініціятиви засновується КІШ українських пластунів в Подєбрадах, в якому вона бере чільну участь. Також в 1926 р. приймає участь як делегатка на Міжнародньому Конґресі в Празі. Все це не перешкоджає їй продовжувати студії в Господарській Академії в Подєбрадах, як також студіювати право на Університеті в Празі.

Харитя, третя з ряду в товаристві Мирона Луцького та учениць С. Г. у Львові 1938 р.

Харитя не цікавилась студентськими вечірками, ані ріжними розвагами, які задовольняли її товаришок — вона все мала ріжного роду засідання з громадськими діячками, які були старшого віку. Одна з заслужених українських діячок Софія Федорівна Русова дуже любила Харитю і цінила її стремління до громадської праці. Часто нам молодим студенткам було дивним, що Харитя така молода, а все перебуває в товаристві старших пань. На запит: „Чому вона не приймає участи в наших студентських розвагах? — відповідала: „шкода губити часу на ріжні розваги, ми мусимо виконувати обов'язки, які наклала на нас доля еміґрації!"

Кінцем 1928 року вмирає на удар серця опікун і дядько Хариті, проф. О. Вілінський. Це велике горе стрінуло Харитю й її тітку несподівано. Приходиться Хариті бути опікункою її тіт-

ки, яка не могла погодитись з тим, що проф. О. Вілінський так раптово їх залишив! На Харитю падає обов'язок не тільки думати про себе, а ще й про тітку. Вона не покидає своїх студій і громадської праці, а ще з більшою намагою працює, щоб дати утримання для дорогої їй тітки та заробити на життя для себе — ночами переписує на пишій машинці наукові праці професорів та дипломні праці студентів і тим заробляє на прожиток.

В 1929 році Харитя дістає докторат прав на університеті в Празі, але того ж року стрічає її друге тяжке горе — її опікунка і улюблена тітка Валерія О'Конор Вілінська трагічно вмирає і Харитя залишається одинока, без жодної рідні. Залишившись одинокою, Харитя прикладає всіх сил, щоб якнайскорше закінчити Академію і в 1930 році дістає диплом з титулом інженера економіста, — таким чином Харитя Кононенко посідає: докторат УВУ і диплом інженера економіста УГА. В тому ж таки 1930 році вона залишає Подєбради і переїздить до Праги, де примушена шукати собі праці, щоб можна було існувати, а працю найти в ті часи була нелегка справа, бо Чехія переживала перепродукцію інтеліґенції і багатьом чехам приходилось бути без праці. Д-р Харитя Кононенко немаючи змоги примінити свого фаху, приймає працю в кіоску, де виконує ролю продавщиці і принагідно інші подібні роботи і тим самим має змогу заробити собі на скромний прожиток. Це тяжке матеріяльне положення і невідповідна праця, не принижує й не гнобить її, вона задоволена, що знаходиться між українськими діячками і може продовжувати громадську роботу далі. Обставини, в яких опинилась д-р Харитя Кононенко не перешкоджають їй брати активну участь в громадському житті: організовуючи молодь, пласт, дітей в дитячі громади в Празі. Велика заслуга Хариті Кононенко в організуванні і заснуванін всіх цих організацій — посвята і жертвенність для української справи заслуговують на велике признання. Українська спільнота в Чехії дуже цінить працю Хариті і шанує її, але матеріяльної допомоги не в стані їй дати. Приходиться шукати іншої праці, щоб можна було жити. Найкращою її дорадницею в ті часи була Софія Федорівна Русова, голова Української Національної Жіночої Ради, членам якої була й Харитя. Моральна піддержка Софії Федорівни Русової відіграла велику ролю в житті Хариті Кононенко.

Харитя біля свого дому.

В 1932 році на Міжнародньому Конґресі в Ґреноблі приймають участь від українського жіноцтва: Голова Української Національної Жіночої Ради Софія Федорівна Русва і член УНЖР д-р Харитя Кононенко.

По закінченню Української Господарської Академії в 1930 році доля нас розлучила: Харитя оселилась у Празі, а я в Ужгороді на Закарпатті — перебуваючи в сталій, дружній переписці. Оселившись в Ужгороді, я беру активну участь в українському громадському житті і в 1932 році засновується Жіноча Секція при Товаристві „Просвіта" в Ужгороді, яку очолила Ірина Невицька як голова, а я, як секретарка. Знаючи скрутний матеріяльний стан Хариті Кононенко з її листів, які вона мені писала, я раджуся з пані головою, як би нам цю цінну одиницю в жіночому русі спровадити до Ужгороду. Приходимо до висновку: просити голову Товариства „Просвіта" д-р Юлія Бращайка, щоб Товариство „Просвіта" запросило д-р Харитю Кононенко на будь-яку посаду при Товаристві. Голова Товариства „Просвіта" д-р Юлій Бращайко дає свою згоду і запрошує Харитю Коненко до праці в Т-ві „Просвіта".

В 1934 році д-р Харитя Кононенко приїздить до Ужгороду і зупиняється в нашій родині. Ще тепліші і сильніщі почуття дружби нав'язуються між мною і Харитьою тим більше, що у нас вже є спільні інтереси на ниві розбудови Жіночого Руху. Д-р Харитя Кононенко відразу включається в громадське життя. Беручи до уваги, що Жіночий Рух на той час був заслабий

на Закарпатті, Харитя Кононенко присвятила себе цілковито організації жіноцтва, хоча й молодого віку, а вже мала великий досвід в громадській праці. З її ініціятиви в 1936 році засновується Союз Українок Закарпаття з осідком в Ужгороді — Харитя стає основоположницею Союзу Українок Закарпаття. В 1937 році відбувається могутньо-величавий З'їзд Союзу Українок цілого Закарпаття, промотором якого була Харитя Кононенко — переведення цього з'їзду було виявом її великого організаційного хисту.

На початку 1938 року Харитя Кононенко на запрошення Союзу Українок зі Львова покидає Ужгород і переїздить до Львова. З приїздом її до Галичини, Закарпаття тратить одну з найвидатніших одиниць в жіночому русі. Коли ми просили її, щоб вона нас не покидала, відповідь була: „Ви вже на добрій дорозі — ведіть й розбудовуйте Союз Українок дальше, а я мушу їхати, бо мене чекає праця там!"

Прибувши до Львова, д-р Харитя Кононенко якийсь час працює в Союзі Українок у Львові, а згодом стає працювати в Сільському Господарі під керівництвом Мирона Луцького. Тут вона веде курси для жінок кооператорок, підготовляючи їх до ширшого просвітнього життя, для поліпшення домашньої господарки та багато іншого корисного, в праці яких передову ролю відограла тоді Харитя. Також пише ріжні статті до таких часописів: „Діло", „Нова Хата", „Жіноча Доля".

З вибухом другої світової війни в 1939 році вся культурна праця по організаціях спинилась. Харитя Кононенко залишає Львів і переїздить до Кракова, де твориться новий осередок українського культурного життя. Український Рух репрезентує Український Центральний Комітет, який очолює проф. Кубійович. Поки німці закінчували порахунки з поляками, українці мали право на ведення національно-культурного життя. Тут знов Харитя проявляє свою діяльність, беручи активну участь в організаційній роботі: — вишколення господинь, крамниця народнього мистецтва й інше.

В липні 1941 році німці звільняють частину українських земель, прямуючи на схід. Український Центральний Комітет у Кракові делегує Харитю до Підляшша та Холмщини для організаційної праці, але тут вже приходять труднощі в українськім організаційнім житті, бо німці знищивши свого ворога поляків, починають робити утиски на українців. Харитя побувши пару місяців у призначеному їй терені, переїздить до Рівного на Волинь, де в той час знаходиться німецький уряд для України, припускаючи, що тут вона зможе зробити щось більшого.

Світлина „У клюбі": Зліва направо інж. Яремкевич, Харитя Кононенко, співачка Анда Остапчук, Катерина Мурашко, авторка спогадів, за нею стоїть інж. Мурашко, чоловік авторки. Ужгород. Фото 1935 р.

Переходячи через Україну на схід, німці починають жорстоко поводитись з українським населенням, а особливо переслідують українську інтелігенцію — розраховуючи, на те, що знищивши передових людей, буде легше заволодіти Україною. Харитя Кононенко дуже добре розуміє цю тактику німців і змагається допомогти тим бідним жертвам — вона організовує Суспільну Опіку, якої й стала головою, це була єдина галузь праці, дозволена німецьким урядом. Завдяки такому нелюдському поведенню німців з населенням, весь активний український елемент переходить в УПА — волинські ліси в короткому часі заповнюються повстанцями. Офіційно Суспільна Опіка мала обслуговувати цивільне населення волиняків, але під покришкою цього Харитя Кононенко прикладає всіх сил, щоб допомогти українським повстанцям медикаментами, харчами, одежею й інше.

В 1942 році я дістаю листа від Хариті, в якому вона апелює до всієї української колонії в Берліні такими словами: „Ви всі українці, що знаходитесь у столиці Німеччини робіть щось, бо німці у звірський спосіб винищують наш народ! Кажіть всім, кому лише маєте змогу, що роблять німці з нами!"

Беру на себе відвагу сказати, що всі українські організації, якого вони не були політичного переконання, робили всі заходи: чи то в формі меморандумів, чи в формі петицій, щоб

німці змінили свою політику до українського народу. На жаль це все було надаремно, бо в міністерстві заграничних справ їх кидалось до коша не розглядаючи. Наставлення німецького уряду до українського народу переслідувало свою ціль — „здобуття простору для німців!". Своєї території їм не вистачало. Все це я написала Хариті і просила її, щоб вона приїхала до Берліну на відпустку та, що сама побачить як наші справи стоять, але на це я дістала відповідь: „Вояк, який втікає з поля бою, не вояк! Я не залишу мого народу до останнього моменту!"

В 1943 році було викрито чим займається Суспільна Опіка — всіх їх було заарештовано і посаджено до в'язниці. Вістка про арешт Хариті Кононенко розійшлася по всій Волині, бо надто знана вона була в народі зі своєї праці. У в'язниці німці поводились з арештованими в жахливий спосіб — Ґештапо било їх до непритомности, щоб вони видали УПА та зв'язкових, але ніхто нічого не зрадив. Велика любов до України, сильна воля і притомність духа у Хариті давали їй змогу й у в'язниці вести перед — вона всіх арештованих підтримувала на дусі і переконувала їх, що смерть за дорогу Батьківщину є найвищим ідеалом людини, а через те не треба боятись, якщо їм прийдеться вмерти за дорогу їм Україну.

15-го жовтня 1943 року в Рівно на Волині Харитю розстріляно і спалено. З піднесеною головою з усмішкою на устах, з великою відвагою і з погордою до ворога Харитя віддає своє життя в жертву дорогій їй Україні. Це є ще одним доказом героїзму української жінки, яка вміє любити дорогу їй Україну і не завагається вмерти з рук ворога за неї.

Український Жіночий Рух в особі Хариті Кононенко, яка героїчно загинула від руки ворога, поніс велику втрату — втратив заслужену громадську діячку, яка причинилась до розбудови Жіночого Руху, тиху працівницю і велику ГЕРОЇНЮ. Український народ втратив щиру патріотку, яка все своє життя працювала до добра українського народу та своєю героїчною смерт'ю доказала ЛЮБОВ ДО СВОГО НАРОДУ Й ДОРОГОЇ ЇЙ УКРАЇНИ!

Н. Когуська

НОВИМИ ДОРОГАМИ ДО ПЕРЕМОГИ

(Доповідь виголошена на семінарі Ради Української Школи Середньої Епархії в Саскатуні, Саск., 27 і 28 грудня 1968 р.).

Тема, яку я дозволила собі взяти для мого сьогоднішнього слова є „Новими дорогами до перемоги". Ще це за дороги і до якої перемоги ми змагаємо? І щоб відповісти на це питання, скажемо: Змагаємо до ідеалу виховання повновартного українця у вільному світі.

Думаю, що в сьогоднішній час було б лишнім переконувати себе і доказувати самим собі чому ми повинні зберегти свою ідентичність в Канаді. Адже про це говоримо вже звиж пятдесяти років, говоримо про це кожного дня, пишемо про це в часописах; здається, що цю справу ми обговорили вже зо всіх сторінь на кожних зібраннях, на з'їздах, на конґресах, на наших імпрезах, в родині і при товариських зустрічах. І як коли нам чого потрібно в цей час, то шукання доріг, шукання способів, щоб якнайуспішніше провести в життя наші бажання у виховній праці, наші пляни і проєкти.

Тому в моїм сьогоднішнім слові я би хотіла поділитись, чи радше з'ясувати деякі перспективи, пригадати деякі події та досягнення на полі україномовної освіти, і не лише нашої Ради Української Школи, не лише питань нашого шкільництва в Канаді, але попробуємо сягнути думкою до тих самих питань і проблем української діяспори у інших країнах.

Питанням збереження своєї ідентичности турбуються сьогодні українці в багатьох країнах свого поселення, турбуються більше як коли досі. Кожна втрачена одиниця є втратою для нас усіх, незалежно в котрій частині світу ми живемо. Кожний інтеліґентний українець, українка не можуть бути байдужими до того, чи українці, скажімо, в Арґентині, Бразілії, Австралії чи країнах Европи асимілюються і пропадають для української справи. Хто був на останнім Світовім Конґресі Вільних Українців у Ню Йорку минулого року, той мав спромогу відчути велич отого, я би сказала, моноліту української діяспори. І не тільки емоційно можна було сприймати вияви вітальности і життєздатности нашого народу, але свідомо розумово ви бачили перед собою потенціял, який, коли зуміє себе упорядкувати, буде здатний на великі діла. А поруч того варто нам знати, що українство в Канаді таки найсильніше і що з ним не може зрівнятися покищо жодна інша країна. І питан-

нями нашого завтра українське суспільство в Канаді турбується більше, як коли досі. Про охорону ідентичности та виховання повноцінного українця турбуються сьогодні найкращі люди нашого часу, найбільші уми української діяспори і не лише в Канаді, але й поза нею: професори університетів, письменники, журналісти, громадські провідники, духовенство українських церков, педагоги-виховники. Тому то на програмі дня й у нас сьогодні питання — як виховати повноцінного українця.

І хоч всі ми знаємо, що ключем до такого виховання є українська мова, то питання: якими способами і формами уводити її в практичнім житті, в який спосіб закріплювати її, щоб вона була одною з модерних мов, яку б залюбки і без принуки виучували наші діти і ми самі.

Фактом є, що дотепер до того ідеалу ми йшли поодинці. Кожна організація в колі своєї групи шукала способів, зустрічалась з невдачами, викликалась зневіря, падали перспективи. Жаль і розпука огортали нас і ми були безсилі не тільки у своїй громаді, не тільки у своїй організації, але навіть в нашій власній родині. Це не осуд, не докір, а радше траґедія і біль, яких не легко засуджувати. Адже на тих широких чужих дорогах ми розгубили чимало наших цінних молодих людей...

Сьогодні у нас нові спроби, нові проблиски, яким йдемо назустріч, перед нами відкриваються нові дороги змагати до того ідеалу повновартного українця, змагати спільними силами українських організацій, як в Канаді так і в світі. Це не є первісна думка. Ось послухаймо голосу учителя з 1929-го року, Михайла Кумки, який писав в „Українськім Голосі" таке: „Гірка доля сих (українських НК) учителів. За ведення науки в Рідній школі одержують многі з них 25.00—50.00 долярів місячної платні. Українські Рідні Школи містяться звичайно при церквах, Народніх Домах, і Читальнях. Кожна з цих організацій веде у себе рідну школу на свій лад, без ніякого определеного одного пляну. Кожна з них старається сама про учителя, кожна зокрема рішає про його кваліфікації. Є такі громади, що самі платять учителеві з каси товариства, але є також багато таких громад, які не платять учителеві з товариства, але він мусить колектувати платню від дітей, які учащають на науку. Діти звичайно платять по 50 центів місячно за науку. Що учитель зберe від дітей, це його, а що пропаде це також його... Учителя до Рідної Школи товариство старається дістати за найнижчу ціну, але вимагає від нього праці не тільки в школі, але також у товаристві зі старшими. Від учителя вимагають, щоб був добрим організатором , добрим колектором, щоб умів грати на однім-двох інструментах, бувають випадки, що від учителя вимагають аби сповняв функції сторожа, літом замітав, чистив, а зимою палив огрівачі... Неймовірне?!? На жаль правдиве!", — каже між іншим автор. А на закінчення він описує, що рідні школи ледве животіють, що шкільні лавки світять пусткою, що величезна більшість українських дітей виростає без знання рідної мови і що в цій ситуації одинокий рятунок — щоб українське громадянство нарешті зрозуміло завдання Рідної Школи в Канаді і всебічно піддержало її.

Це говорила і писала людина — учитель української школи сорок років тому. Але це був голос вопіющого в пустині. Сьогодні приходим до того і робимо спроби, в які нам дуже треба вірити — вірити їх в успіхи. І хоч сьогодні нові обставини, нові люди, нові ситуації, то проблеми все ще ті самі в багатьох випадках.

В останніх двох роках 1967 і 1968 пророблено деяку нову працю на полі рідношкілля та у виховній ділянці взагалі. Ця праця відкриває перед нами нові дороги, нові можливости і ці можливости треба завдячувати тим немногим одиницям, які з посвятою взялись до праці. Є це люди з професійним учительським званням, досвідом, люди ідейні, до яких голосу нам варто прислухатись.

Отже щоб з'ясувати це образно і в конкретній формі, повернемось до подій на Світовому Конґресі Вільних Українців у Ню Йорку минулого року. На дводенних педагогічних сесіях, в яких брали участь представники українських організацій, церков, просвітніх товариств, наукових установ з таких країн як Арґентина, Бразілія, Австралія, Зєдинені Стейти Америки, Канада, країни Европи: Англії, Франції, Бельгії, Німеччини, створено так звану Світову Координаційну Виховно-Освітню Раду, яку вкоротці будемо звати СКВОР. Ця рада стала одною з найважливіших комісій Світового Секретаріяту, який також постав був на цім першім Світовім Конґресі в Ню Йорку. І так ця Світова Координаційна Виховно-Освітна Рада є тим об'єднуючим тілом шкільництва й виховання для всіх українських організацій у світі. Цю Раду очолює тепер д-р Борислав Білаш з Вінніпегу. До Екзекутиви цієї світової Ради входить і двох осіб з нашої Шкільної Ради, а офіціяльно заступає там нашу Раду Української Школи пані Рома Франко. Члени цієї Світової Координаційної Ви-

ховно-Освітної Ради знаходяться в ріжних країнах Полудневої і Північної Америки та Европи. І так найвищим завданням СКВОР є виховний ідеал повновартного українця. Про методи праці СКВОР я не можу тепер говорити, бо це би забрало багато часу.

Другий важливий етап: Кожна країна, що зарепрезентована у СКВОР обов'язана була створити в себе, так звану, Координаційну Виховно-Освітню Раду. В тій цілі відбулось у Торонті два пленуми — один в травні, а другий в листопаді 1968 р. До цієї Координаційної Виховно Освітної Ради в Канаді входять такі сектори: шкільництво, молодечі і студентські організації, жіночі організації, Наукова Рада Канади, організації мистців і взагалі все те, що входить в обсяг виховання. Цю Координаційну Раду в Канаді очолив проф. Зенон Зелений, один з видатних членів Об'єднання Українських Педагогів Канади.

Третій етай це Рада Шкільництва й Освіти. Вона була створена на останнім Конґресі Українців Канади в м. жовтні 1968 р. у Вінніпезі. Це вже, так звана, централізація українських шкіл в Канаді, на якої діяльність ми би повинні у великій мірі числити. На координацію такої праці погодились п'ять шкільних краєвих централь в Канаді, а саме: Рада Української Школи, Рада Української Католицької Метрополії, Шкільна Референтура УНО, Шкільна Референтура Спілки Української Молоді і Об'єднання Українських Педагогів Канади. І так кожна з тих центральних шкільних організацій виделеґувала від себе особу з учительським фахом і вони оформили себе в так звану Раду Шкільництва й Освіти, яка знаходиться при центральному КУК у Вінніпезі.

Про подробиці в проєктах Ради Шкільництва й Освіти я також не буду говорити, однак в загальному подам лише кілька справ: напр., питання шкільних підручників, їх видання, питання метод навчання, курси українознавства, курси учителів для навчання української мови в державних школах, програма навчання і т. ін. це вже не питання кожної організації, так як це згадує учитель Кумка. А досі й справді кожна організація клопоталось виданням своїх власних підручників. Не було в нас якоїсь одної системи і в навчанні. Дехто і поза школами видавав собі підручники, а дехто перевидав Матвійчукові з перед пятидесяти років, які зовсім не відповідають нашим школам і по психології чужі для дітей вихованих у Канаді.

Мабуть, що не всім відомо, що в КУК є спеціяльні фонди на видання таких підручників. Створено спеціяльну підручникову комісію, і всякі шкільні видання, підручники будуть друкуватись за одобренням цієї Координаційної Виховно-Освітної Ради.

І коли ми вже біля підручників, скажу, що вже є готовий до друку буквар Марії Дейко, на якого так нетерпеливо чекають наші та інші школи. Буквар дуже гарний, особливо його ілюстрації вісвітлюють сучасний світ української дитини. Також текст букваря дуже добрий і про нього є дуже добра думка найкращих педагогів.

Не повним був би наш образ, коли б ми проминули ту велику працю, що проробили українські учителі державних шкіл у зв'язку з новою методою навчання, де відбуто десяток семінарів, нарад конференцій, вся ця праця викликала широкий відгомін у шкільних державних властях, серед родичів, серед виховників і серед самих учнів.

Саме в той час, коли ми відбуваємо наш семінар, в Торонті відбувається пленум Світового Секретаріяту, а зараз по пленумі на 26 почався однотижневий курс-семінар, для виховників дошкілля учителів та організаторів. Курсом-семінарем керують досвідчені з фаховим знанням люди і хто візьме в ньому участь, здобуде дуже багато.

Другий подібний семінар під патронатом КВОР мав би відбутись у Вінніпезі в часі великодніх вакацій.

А одною з найновіших подій чи радше плянів, які ще у проєкті є організація українських учителів як державних так і рідних шкіл для плянової професійної виховної праці. На останнім Конґресі обрано двох осіб — пані Рому Франко і д-ра Білаша, які працюють над проведенням серед учителів формального закріплення організації Українських Педагогів Канади.

Зсумовуючи головніші події останніх двох років, ми побачимо ряд інституцій, які створили оце звено, які пов'язали свою працю, починаючи від Світової Координаційної Виховно-Освітної Ради (СКВОР), Координаційної Виховно-Освітної Ради (КВОР), Шкільну Раду КУК, Організацію Українських Педагогів Канади і хочеться вірити, що виходимо на більш ясну і гладку дорогу. Хочемо вірити, що фахово упорядкована школа принесе бажані результати. Хочемо вірити, що й наше громадянство остаточно зрозуміло, що не в самих будинках ле-

жить наша майбутність, хоч наші провідники в Канаді перші це зрозуміли, бо будуючи Інститути мали власне на увазі школу і рідномовне виховання. На жаль не всі серед нас це хотіли розуміти.

На закінчення я би хотіла, бодай в кількох рядках сказати дещо про пляни і проєкти нашої Ради Української Школи, як такої. Хоч праця на полі україномовного шкільництва розгортається на загальній і широкій базі, то все одно успіх її буде залежати і то у великій мірі від діяльности поодиноких шкільних рад. Ми мусимо побільшити або подвоїти число наших учнів по українських школах, ми мусимо поорганізувати або доповнити батьківські комітети. Для батьківських комітетів ми повинні дати відповідну програму для дискусій, для коротких доповідей про психологію дитини, про ріжні проблеми. А це все можуть зробити люди на місцях разом з священиком, або за його порадою.

Як знаємо, що ми не маємо окремого шкільного членства, не користуємось членськими шкільними фондами. Всякі подорожі на конференції ,семинарі та інше оплачує Консисторія нашої церкви. Провід нашої Церкви розчислює на своїх вірних, на українське громадянство, що воно для добра свого і своїх власних дітей доложить трошки труду і посвяти, щоб в кожній місцевості, при кожній громаді була рідна школа. Коли хочемо, щоб наша церква жила і була тою дійсною нашою рідною святинею, то поруч неї мусить стати такою ж заважною друга інституція — Рідна Школа.

Дехто також уважає, що коли українську мову навчають у державній школі, то вже не треба більше клопотатись рідними школами в Канаді. Це дуже мильне і нелогічне поняття, бо навпаки — щоб заповнити кляси студентами на українській мові, ми перше мусимо подбати про те, щоб такі студенти були, щоб вони мали бодай початкову підготовку. А це може зробити тільки рідна школа і дім.

Організаційна схема нашої Ради Української Школи є така: Центральна екзекутива Ради знаходиться у Вінніпезі при Консисторії. Крім того маємо три Епархіяльні Шкільні Ради — одна в Едмонтоні, як Рада Західної Епархії, в Саскатуні, як Рада Середної Епархії і в Торонті Рада Східної Епархії.

До учителів української мови, до провідників шкільних комітетів і взагалі всіх тих, які клопочуться виховними справами, які стоять на сторожі рідної мови я повертаю моє слово. Воно сповнене сердечним теплом, воно насичене глибокою шаною за ваші труди, за ваші змагання, за вашу віру в культурні вартости свого народу. Ми свідомі того, що вам не раз приходилось у вашій праці ступати на тернини, не раз приходилось збивати собі пальці на камінистих дорогах, але ваша любов до рідної мови, ваша посвята і свідомість були більшими за терпіння. Учитель, це велике слово, а коли він учитель української мови для нас це має подвійне значення. Тому на цім місці я висловлюю признання управі Ради Української Школи Середньої Епархії за її організаційну працю цього з'їзду і семінару, а рівночасно складаю привіт всім зібраним від центральної екзекутиви Ради Української Школи у Вінніпезі.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Згідно з ухвалами 9-го Конґресу Українців Канади, щоб на терені Канади створити установу Шкільної Ради з правом і обовязком координувати українознавче шкільництво в ділянках методики, вишколу, засобів і фахової допомоги учителів, представники крайових шкільних централь відбули своє засідання дня 12-го лютого 1969 року у Вінніпеґу, на якім обрано управу в такому складі:

Наталія Когуська — голова
Петро Ольховецький — заступник голови
Іванна Севериненко — заступник голови
Іванна Качор — секретар
Іван Панас — скарбник
Надія Піп — прес. референт
Омелян Каліцінський — член.

Офіціяльна назва цієї шкільної установи є: **Крайовий Центр Українських Шкільних Рад.** Він складається з представників пятьох шкільних центральних організацій:

Ради Української Школи Канади
Шкільної Кураторії Української Католицької Митрополії
Обєднання Українських Педагогів Канади
Шкільної Референтури УНО
Шкільної Референтури СУМ-у.

Осідок Крайового Центру Українських Шкільних Рад в скороченні (ЦУШР) у Вінніпеґу при Комітеті Українців Канади. Управа Крайового Центру випрацьовує проєкти праці, які в найближчім часі буде розіслано до українських шкіл на терені Канади.

Надія Піп, прес. реф.

ВДЯЧНІСТЬ

О, Творче мій, який я вдячний Тобі за те, що дав мені серце, яке кожним своїм ударом скандує час і віддаль.

Вдячний, що дав мені вуха, які можуть почути ніжний шепіт пелюсток нарцизів і троянд.

Вдячний за руки, які чують холод мармуру, будуючи Тобі святиню.

За очі, що коли піднесу їх увечері до неба — бачу, як Ти тисячами золотих очей дивишся на мене.

За думки, що можуть подивляти Тебе в кожному Твоєму творі.

За душу, яка в німому поклоні хилиться перед Тобою, відчуваючи цей великий тягар щастя.

І коли б я відважився хоч один раз призабути Тебе — покарай мене так, як і мільйони інших людей, що ходять по світі німі, сліпі й ніяк не можуть зрозуміти, що Ти маленьку частиночку своєї досконалости передав кожній людині...

Я. Курдидик.

Відзначення Євгенії Ситник

Заходом ОУК і Б. О. Вінніпеґу та Ст. Боніфасу, вшановано пані Євгенію Ситник за її 40-річну народню працю.

Ще з юних днів на рідних землях пані Євгенія Ситник їздила по українських селах, організуючи нашу молодь і жіноцтво. Ставала вона в обороні наших людей перед кривдами окупанта і відважно виступала на різних вічах. Її труди і щира праця в жіночому КУК, ОУК, СФУЖО і других організаціях відомі в Канаді.

Тому заслужено і правильно Девятий Конґрес Українців Канади нагородив її Шевченківською медалею, а мейор міста Ст. Дзюба — Грамотою Міста Вінніпеґу.

Вітаємо пані Є. Ситник з цими високими відзначеннями і бажаємо її кріпкого здоров'я для дальшої праці для добра рідного народу і Канади.

Приятелька.

У пяту річницю смерти моєї дорогої і ніколи незабутої Мами, бл. п. Евдокії Лукасевич, яка упокоїлась 25-го березня 1964 р. на 87 році свого життя, в селі Лубʼянки Нижні, повіт Збараж, Західня Україна, висилаю на фонд нашого дорогоцінного журнала „Промінь" $10.00, як невяночу квітку на могилу моєї дорогої Мами. Спи, дорога мся Мамо, а рідна земля, в якій Ти спочила, хай буде Тобі легкою. Вічна Тобі памʼять!

Донька Анна Кепибіда, Монтреал.

На нев'янучий вінок бл. п. Марії Кривий, піонерки околиці Айтуна, членки відділу ім. Кн. Ольги, яка упокоїлась 18 січня 1969 р. складають на прес. фонд журнала „Промінь" $8.00.

Н. Мачула, С. Давидюк, М. Ригус, А. Козій, М. Березюк, А. Буряник. Айтуна, Саск.

— — — — —

На нев'янучий вінок бл. п. Євдокії Буряник, яка упокоїлась 15 квітня 1965 р. складаю $1.00 на журнал „Промінь".

Анна Козій, Айтуна

— — — — —

Замість квітів на свіжу могилу моєї незабутньої дорогої товаришки Віри Климюк, яка упокоїлась в Україні 10 січня 1969 року, в її памʼять складаю на прес. фонд журнала „Промінь" $6.00.

Антоніна Полікша, Вінніпеґ

— — — — —

Замість квітів на свіжу могилу бл. п. Дмитра Романчича, батька моєї приятельки Ганки Романчич-Ковальчук, складаю на журнал „Промінь" $5.00.

Параня Саламандик, Едмонтон

— — — — —

На нев'янучий вінок бл. памʼяті Варвари Сулятицької, жіноче товариство ім. О. Басарабової у Ґефорді складає на журнал „Промінь" $10.00.

За відділ — П. Мельник, Ґефорд

— — — — —

Доповнення до звіту пров. з'їзду в Едмонтоні, який був поміщений в ч. з січня ц. р.: Пані Л. Хорош-Ґреґорі, голова С.У.К. була запрошена пров. екзекутивою бути головною доповідачкою на пров. з'їзді складових організацій СУС в Альберті, який відбувся в днях 8, 9 і 10-го лист. 1968 р.

Образотворча виставка В. Курилика відбулась заходами Союзу Українок на Альберту.

В числі з лютого, на стор. 23, до звіту „Свято Книжки" в списку імен Комітету Бібліотеки бракує пані Марії Гаврищ, яка положила великі заслуги для бібліотеки, сколектувавши для неї $2,000.00 і взагалі є там діяльною членкою.

В. Шевчук

Увага! Увага!

УКРАЇНЦІ САСКАЧЕВАНУ!

Слухайте місійну радіопередачу Української Православної Катедри Пресвятої Тройці в Саскатуні — кожної неділі **від години 7:30 до 8:00** (Середній Стандартний Час) з радіостанції СіеФКюСі (600)— Саскатун.

Присилайте Ваші побажання на адресу:

HOLY TRINITY UKRAINIAN GREEK-ORTHODOX CATHEDRAL
919-20th St., Saskatoon, Sask.

PROMIN

Vol. X, 4 ENGLISH SECTION April, 1969

EASTER TIME HERALDED BY EGG PAINTING

By Sheila Arnopolos — "The Montreal Star"

For the past 15 years during the Easter season, members of the Ukrainian Women's Ass'n of Canada in the city of Montreal have been demonstrating the art of decorating Ukrainian Easter eggs, "pysanky." at Ogilvy's Department Store. The demonstration, exhibit and sale of "pysanky" have been conducted under the supervision of Mrs. Anastasia Demitrak of the "Daughters of Ukraine" branch and Mrs. Eugenia Zagurak of the "Hanna Barvinok" branch, assisted by members of the youth organization.

On this photo we see Mrs. Zagurak and her two daughters, Donna and Luba, dressed in traditional Ukrainian costumes, demonstrating this old Ukrainian custom. Donna, on the left, is wearing a blouse, embroidered by her maternal great grandmother in "nyzynka" stitch, which Mrs. Zagurak received prior to the second world war. Luba's blouse is embroidered in "hlad' " and Mrs. Zagurak's in cross stitch.

The table cloth was embroidered by Mrs. P. Kolenych, when she was only 14 years old in the village of Selotvyna, Western Ukraine, some 60 years ago on linen, woven 90 years ago.

Easter may still be two weeks away but for some families of eastern European origin extensive preparations for the occasion have already begun.

Mrs. Eugenia Zagurak and her children Donna 14, and Luba nine, have been painstakingly painting brilliantly-colored Ukrainan Easter eggs for the past two weeks.

Easter egg painting is a centuries-old tradition passed down from generation to generation which the family follows religiously each year.

Rich ornamentation of the egg began during the earliest Christian ceremonies commemorating the Resurrection of Christ. It was in 988 A.D. when the Ukraine accepted Christianity, that the decorated Easter egg became an important symbol in Ukrainian rituals of the new religion.

Of the various types of Easter eggs in the Ukraine, the "krashanka" and the "pysanka" are the most widely known. "Krashanka" is a hard-boiled egg, dyed a solid color, which may

Mrs. Eugenia Zagurak and her daughters, Donna and Luba.

be eaten. Mrs. Zagurak makes her "Krashanka" by dyeing them in onion skins. "Pysanka" stems from the verb "pysaty" (to write) because the designs are actually written on the egg which is then dyed in several colors.

Easter legend

Many ancient folk tales about Easter eggs are still told among Ukrainians. One story tells of a poor peddler who was on his way to the

Anastasia Demitrak.

market place to sell his wares — a basket of eggs — when he came upon an angry crowd. They were mocking a man staggering beneath the weight of a heavy cross on which he was about to be crucified. The peddler, taking pity on him and leaving his basket by the roadside, ran to his assistance. Upon his return, he found his entire basket of eggs covered with beautiful designs. The man was Christ, the peddler, Simon.

Although traditional customs in the Ukraine are dying out, according to Mrs. Zagurak, each province, village, and family in the Ukraine used to have its own special rituals, symbols, and formulae for dying eggs.

Essential tools for the Zaguraks include beeswax, an instrument called kistka for tracing the designs, and a small burner. Patterns are intricate and include geometric, animal, and plant motifs. "It usually takes about six hours to complete one egg," said Mrs. Zagurak, as she pointed to a basket of eggs she had decorated herself. "Some people like to paint the larger goose eggs. The ones I have here were designed by some other Ukrainian women here in Montreal."

Collection

Eggs keep almost indefinitely. Mrs. Zagurak has a fine collection of about 10 eggs decorated over 35 years ago by some Ukrainians in the western provinces.

Donna and Luba, who year by year are becoming more proficient at Easter egg painting, delight in the activity. But it is just one part of the Ukrainian Easter tradition which the Zaguraks observe.

"On the eve of Easter," says Mrs. Zagurak, "we bring our Sunday breakfast to the church to be blessed. It includes ham, sausage rolls, cheese, colored eggs as well as a special bread called paska."

After the breakfast has been eaten the children play an Easter game of cracking hard-boiled colored eggs. The child whose egg remains uncracked is promised good luck for the coming year.

Here is a recipe for the traditional Ukrainian Easter bread.

Easter Bread

1 teaspoon sugar
1 cup lukewarm water
1 package dry granular yeast
3 cups scalded milk, lukewarm
5 cups flour
6 eggs, beaten
⅓ cup sugar
½ cup melted butter
1 tablespoon salt
9 to 10 cups sifted flour

Dissolve sugar in lukewarm water and sprinkle yeast over it. Let it stand for 10 minutes. Combine the softened yeast with the lukewarm milk and 5 cups of flour. Beat well until smooth. Cover and let the batter rise in a warm place until light and bubbly. Add the beaten eggs, sugar, melted butter, and salt. Mix thoroughly. Stir in enough flour to make a dough that is neither too soft nor too stiff. Knead until the dough no longer sticks to the hand. Turn the dough on a floured board and knead until smooth and satiny. Place in a bowl, cover, and let it rise in a warm place until double in bulk. Punch down and let it rise again. This amount will give two large loaves of paska.

Divide the dough into three parts. Reserve one part for ornamenting the loaves. Shape the other two parts into two round loaves. Place each in a greased, round pan.

Now cut the reserved part in half to ornament the two loaves. The central ornament on paska is usually the cross. Roll two long rolls and trim the ends. Place the rolls over the top of the loaf. Shape the trimmed dough into twisted swirls or rosettes, and arrange them symmetrically between the arms of the cross. Use sharp scissors to make fine petals on the rosettes. Once the cross is placed on the loaf, the remaining ornamentation is left to one's imagination.

Set the loaves in a warm place until they are almost double in bulk. Take care not to let the loaves rise longer than necessary because the ornaments will lose their shape. Brush very carefully with a beaten egg diluted with two tablespoons of water. Bake in a moderately hot oven (400 degrees F.) for about 15 minutes, then lower the temperature to 350 degrees F. and continue baking for 40 minutes longer or until done. Avoid browning the top too deeply. If necessary, cover with aluminum foil. Remove the loaves from the pans and allow to cool.

Ганна Черінь

НАДХОДИТЬ ВЕЛИКДЕНЬ

Надходить Великдень і великодні клопоти... Часом їх стає так багато, що хоч сядь та й нічого не роби. Але не можна, бо як нічого не робити, то й Великдень пропаде. Бо коли б ми перестали принукувати наших дітей і внуків до звичаїв і традицій, якби перестали їм казати, що можна, а що ні, що треба робити, а що не слід, то вони почали б нарікати на нас, що ми їх зле виховуємо і не приділяємо їм належної уваги. Адже типовою є заява дівчини, що вона робила шкоду тому, що мама їй не забороняла.

Колись удома найбільшою проблемою було роздобути багато борошна, масла, яєць та напекти пасок і баб, щоб і на тиждень і своїм, і чужим вистачило, та щоб ні в кого баба не вийшла вищою, пухкішою чи солодшою. Звичайно, який же гість, куштуючи нашу паску, сказав би, що у сусідки краща? А як же ж би він наступного року знову загостив?

Навіть у таборах звідкись бралося і борошно, і яєчка, і навіть такі „панські" приправи, про які тільки в куховарських книжках читалося. Паски і баби пеклися в грубах для опалення, в „буржуйках", а то навіть чоловіки надворі ліпили спеціяльні печі для пасок, високі, щоб баба виросла на метр. На форми прекрасно надавалися баньки з консервів, що їх ще доточували намащеним папером. Хто сам боявся ризикувати, ніс своє тісто або й сировину-продукти до заводових пасочниць, що за певний податок, або й за добре слово (як кому) пекли паски на замовлення. Навіть неодружені старалися мати на Великдень свою власну пасочку.

В Америці з'явилися нові проблеми. Перша-все — коли в нас Великдень? Спочатку питання було — а чи не святкувати разом із американцями, бо ж крамниці завалені зайчиками, шоколядовими яєчками, баранчиками, а на наш Великдень вже ні одного зайчика не знайдеш... Знову ж, в Америці є звичай на Великдень у все нове вбиратися, а спеціяльно — покрасуватися в новім капелюсі. Часом між нашим і їхнім Великоднем різниця на кілька тижнів. Великодні костюми виставлені з розрахунком на американський календар; як купити таку обнову на наше свято, вже в ній буде загаряче. А багато в кого є американські друзі, навіть і родичі; запросять тебе в гостину, подадуть індика, а тобі не можна, бо в нас іще піст.

А вже справжня біда настала, коли українці, на лихо, розкололися на два календарі. Здавалось би, що ж тут такого? — хай собі святкують, хто за яким календарем бажає. Зрештою, все на світі відносне, умовлене. Коли у нас Великдень, то в цей час в Україні, де віруючі святкують за старим календарем, вже він минув; коли ми за столом п'ємо чарку за наших рідних, уявляючи, що в цей час і вони це саме роблять, насправді може вони солодко сплять.

Але де ділись наші спільні імпрези, світські і духовні? Коли влаштувати спільне свячене для пластунів? Як зустрітися за великоднім столом рідним, коли дочка одружена з новокалендарником, а батьки тримаються старого? Як влаштувати спільну забаву, коли пости тепер займають вдвоє довший період? Як, врешті, пояснити дітям, що, хоч у Михайлика вже Великдень, у нас ще ні, а тому не можна з'їсти крашанки, що він подарував від свого щирого дитячого серденька? А тепер ще більше — як пояснити дітям, що в тій самій парафії ворогують недавні друзі тільки через той умовний, не Богом встановлений календар?

За цими великими проблемами знову товпляться менші: посилати чи не посилати картки? У нас вдома такого звичаю не було — але ж і карток не було, а тепер є. Ну, а якщо посилати, то кому посилати, а кому ні? А як уже посилати картку, то яку: українську чи американську? Американські дешевші і, на свої гроші, кращі, більше блищать. Але які ж ми українці, коли свого цуратимемося? Як вже не хочемо своїх книжок купувати, то хоч картки! Дехто думає, що українські поздоровлення треба посилати в першу чергу американцям: хай знають. А велика частина люду вважає, що на Великдень замість карток можна цілуватися, себто, христосуватися. Картки хай вже лишаються на Різдво — от там то вже з картками справжня морока!

Останні новини з картками — що вони вже ввійшли в моду і на Батьківщині. В листах наші рідні нарікають то на того, то на іншого, що на свята не прислав їм картки! Правда, картки там присилають з написами „З Новим Роком" (читай „І з Різдвом Христовим") або „Із Святом Весни" (читай: „Христос Воскрес!"). В Галичині ж продукують свої власні великодні і різдвяні картки з вербочками, крашанками й іконами Спасителя і з ручно мальованими релігійними й патріотичними написами. Такі картки пересилають нам рідні в листах.

Коли раніше старалися „напхати" в тісто, що тільки вміститься, то тепер господині мусять добре поміркувати перед тим, як варити, бо люди чомусь хочуть тримати дієту в гостях, а вдома не хочуть. Даси їм щось затовсте, то й їсти не схотять. Знову ж, поставиш багато страв — бідкаються, чого це ви стільки наварили та так намучились; поставиш не дуже багато — скажуть, що пожалували їжі.

Ну, а що ж узяти в подарунок, як іти в гості? Цукерки? Квіти? А що якби подарувати українську книжку або передплату на журнал, от хоч би і для дитини; а може українську писанку? Але мало хто таке робить. Чомусь більшість купують сліпуче-яскравих фіолетових зайчиків, фарбовані цукеркові яєчка, або ідуть без нічого.

На всеночні приходить мало хто. В Україні в неділю вже не було Служби, бо, розговівшися, люди ішли спати, а добре виспавшися ішли в гості або приймали гостей. Тут же треба з'явитися на ранішню Службу в неділю, щоб показати своє нове вбрання і пишний капелюх, що після цього піде на вічний спочинок в коробку. А через цю Службу і Всеночна все далі коротшає, так що в нашій церкві „Христос Воскрес" співають вже об одинадцятій годині, але серце чомусь не співає. Навпаки, охоплює почуття вини.

А природа святкує Великдень по-своєму. Рожево-срібно вилискують на сонці вербові котики. Вони найкращі тоді, коли буває ранній Великдень — тоді ще нема ні листя, ні квітів. А на пізній Великдень в церкві роздають зелені прив'ялені вербові гілочки, вже без котиків. Бог соняшною усмішкою благословляє теплою надією землю, проліски і крокуси ніжними дужими вістрями пробивають тверду, глинувату землю; птахи поприлітали з вирію і без кінця стрекочуть свої новини; де-не-де вже пролітають бджоли і чекаючи на розквіт яблуневого саду. Нема суперечок в природі, все радіє, веселиться, хоче жити! Виходьте з тісної хати! Вітайте квіти, птахів, а перш за все — людей. Великдень не в календарі, не в статутах — він у серці.

Хистос Воскрес!

Підвишка поштової оплати...

Ріжні видавництва та інституції прямо потрясені неймовірній підвишці цін за поштову обслугу. В наслідок того малі видавництва, яких читачі розкидані по ріжних частинах Канади зустрічаються з важкою проблемою — як зустрінути всі фінансові зобов'язання з такою високою поштовою оплатою за доручення?

Напр. „Промінь" оплачував пошту одно число раз на місяць від 20 до 25 дол. то тепер; від першого квітня за ту саму скількість одного числа ми будемо платити $250.00 (двіста п'ятдесят). Трудно повірити, правда? Тоді скільки нам треба, щоб оплатити з передплат річно?

Ми не будемо входити у факти оскільки уряд Канади наніс тим шкоди видавництвам, не менше й собі, бо багато з них це культурні та релігійні установи, яким відмовлено знижку поштових оплат. Перед нами, як Союзом Українок питання — на яке не може бути двох відповідей — ЖУРНАЛ МУСИТЬ ВИХОДИТИ!

Тому просимо наших передплатників звернути увагу на такі рішення:

1. Упімнень про передплату адміністрація висилати не буде. Це річно заощадить нам кілька сот долярів, які видаємо на поштову оплату упімнень.

2. Наліпка на адресі кожного передплатника показує доки заплачений ваш журнал. За журнал просимо платити рік наперед.

3. Коли по 6 місяцях від скінчення передплати не одержимо поновлення, журнал буде сканцельований.

4. Коли висилаєте передплату чеком — не забудьте додати змінного 15 до 25 центів, (залежить від місцевости). Журнал докладає до кожного чека на змінне.

5. Там де є відділи Союзу Українок Канади, передплати складати на руки секретарок, або референток, де нема — висилайте прямо до редакції на адресу, яка подана на другій стор. обкладинки журнала.

ПРИВІТАННЯ П-ВА І. М. ЛЕВЧЕНКІВ

З нагоди 60-літнього ювілею подружнього життя пан-ства Ігната та Марії Левченко у Норт Бетлфорді, Саск. — Сажаємо їм щастя, здоровя і многих літ!

Вітаючи, складаємо в їх честь на ювілейний фонд журнала „Промінь" $25.00.

о. Григорій, Леся, Тарас
і Григорій Удод, Саскатун.

— — — —

Моя мама, Михайлина Котик святкувала в м. лютому 70-ліття з дня народження. З тієї нагоди моя мама складає на ювілейний фонд журнала „Промінь" $5.00. Вона дуже любить читати і передплачує шість часописів. Михайлина Котик живе у Давфині, Ман.

Подала донька Марія Ґаляст.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

СОНЯЧНИЙ КРИМ

Омитий голубими хвилями Чорного моря, Крим справжня перлина нашої батьківщини. Крим по тюрськи — Кирим — перекоп, по давньо-турецьки — ТАВРІКА. Хоч в давні часи кримська земля була захоплена чужинцями, але в багатовіковій боротьбі наш нарід пробив собі шлях на південь до теплого моря і визволив узбережжя.

Тільки прадавні руїни старих фортець і валів та мовчазне каміння розповідають нам про далеке минуле цього краю.

Природа Криму — Кримського півострова різноманітна і дуже барвиста. Рельєф його визначають особливості залягання та складу верств гірських порід. Північна частина півострова — рівнина, Райони прилеглі до Каркінітської затоки Чорного моря та до Сиваша, піднімаються не більш ніж на 20—30 метрів над рівнем моря. В західній частині Криму та на Керчинському півострові — узбережжя невисоке. На південний захід Північно-Кримська низовина повільно підвищується, набуває горбистого вигляду.

Південно-східню частину займає гірський Крим. Кримські гори простяглися між містами Севастополем і Феодосією. Вони мають значну висоту і складаються з окремих вапнякових масивів — ЯЙЛ. У західній частині найбільшу площу займає Ай-Петрі, що має висоту 1,233 метри (4,045 стіп). Кримські гори вкриті багатою і різнородною рослинністю.

В надрах Кримської області залягають різноманітні види мінеральної сировини: кам'яне вугілля, залізна руда, нафта і природний газ, солі, поклади будівельного каменю, мінеральні лікувальні води, родючі ґрунти та інше, до того чудовий клімат, чарівна краса гір, приваблива голубизна морських просторів висувають Крим на одне з перших серед визначних місць України.

Щоб краще пізнати Крим заглянемо в сторінки історії. На кримській землі люди жили ще на світанку людської культури. Перші літературні джерела відносяться до середини першого тисячоліття до нашої ери. Вони записані в „Історії" Геродота. Наступні століття багатої подіями історії Криму висвітлені більш повно в історичних документах і відбиті в пам'ятках матеріяльної культури.

В той час, коли рівнинні простори Европейської території вкривав льодовик, у Криму вже жили люди. Жили вони в печерах вапнякових гір. Печери в Криму — одне з видатних явищ природи. Найбільше печер на Чатирдазі, біля Інкермана в районі Сімферополя й інших місцях. Сотні тисяч і мільйони років промивала вода в товщах легкорозчинених порід вапняків, доломитів, гіпсу свої звивисті коридори, просторі галереї, величезні залі, заплутані лабіринти, бездонні прірви.

Перш ніж були відкриті людині двері до створеної скарбниці, вода довгі роки оздоблювала печери напливним сталактитовим та кришталевим убранням. Але на привеликий жаль за браком коштів для охорони печер ці природні палаци лишаються на поталу хуліганам та грабіжникам (Л. У. 26 липня 1966 р.). Під час розкопок цих печер — Сюренської (Куйбишевський р-н) виявлені рештки матеріяльної культури людей кам'яного віку. В печері Кіїк-Коба (1924-25 рр.) виявили два культурних шари. В нижньому грубе кам'яне знаряддя і слід вогнищ, а у верхньому кам'яні вироби більш досконалої обробки. Жили люди в Криму і в бронзовий вік.

Найдавнішим населенням Північного причорномор'я і Криму були кімерійці (дивись клинописні документи ассірійського часу і поеми Гомера). В 5 ст. до нашої ери відомості про кімерійців стають дуже непевні, про цих людей говорять лише географічні назви, напр. Босфор Кімерийський, так називали тоді Керченську протоку. За припущенням деяких вчених, кімерійців з Причорномор'я витіснили скіфи. Нащадки кімерійців жили потім в Кримських горах і відомі під назвою таврів. Від них і пішла історична назва ТАВРІЯ, під якою описують Крим і Причорноморський степ. Руїни одного з найбільших поселень таврів лежать біля Семеїза. За свідченням наявних історичних документів, таври були хоробрими воїнами. Геродот писав, що захоплених у полон греків таври приносили в жертву своїй богині Діві. Дівою тепер називається скеля, що стоїть у морі біля Сімеїза.

Історично Крим з найдавнішого часу розвивався у взаїмовідносинах головним чином з слов'янським населенням. За найдавніщими історичними документами в VI—V століттях до нашої ери на кримській землі в горах жили таври,

в степу від Дунаю до Дону — скіфи, а за Доном — сармати. Центр скіфської держави був у Придніпров'ї, в IV—III стт. до нашої ери він перемістився в Крим. Руїни столиці цієї держави — НЕАПОЛЯ-СКІФСЬКОГО лежать в околицях Сімферополя.

Починаючи з VII ст. до нашої ери на Південному узбережжі Криму з'являються греки. На захопленій землі вони засновують свої колонії — ПАНТИКАПЕЙ (Керч), Феодосію, Херсонес і ряд менших міст. У V ст. до нашої ери в східньому Криму колонії об'єдналися у рабовласницьку Боспорську державу. Столицею її був Пантикапей. Херсонес лишався самостійним містом — державою. Від епохи Боспорської держави збереглися численні пам'ятки матеріяльної культури, які дають досить повне уявлення про життя і побут населення того часу. Багаті колекції цих пам'яток зберігаються у краєзнавчому музеї в Керчі.

Історичною пам'яткою — заповідником є руїни Херсонеса біля Севастополя.

Під кінець минулої і на початку нашої ери в Криму точилася жорстока боротьба з римськими загарбниками, які в 63 році до нашої ери з'явилися на Чорноморському узбережжі.

Грецькі колонії увійшли до складу Римської держави. Скіфи відстояли свою незалежність. Римляни збудували на мисі Ай-Тодор кріпость Харакс, руїни якої й тепер збереглися в цьому районі. Греки і римляни вивозили з Криму хліб, худобу, рибу, сіль і рабів. До Криму завозили олію, вино, тканини, металеві вироби тощо.

Новий етап в історії Криму і всього Причорномор'я настав з III століття нашої ери. З північного заходу сюди неодноразово вторгалися готи, зо сходу — гуни, авари, хозари, печеніги, половці та інші. Нищівною хуртовиною в 375 році пройшли гуни. Вони зруйнували старі міста, знищили населення. Скіфська і Боспорська держави перестали існувати.

З III століття нашої ери в Криму відомі слов'янські поселення. Новий приплив слов'янського населення припадає на VI ст. Зв'язки Криму з Руссю дедалі міцніють. З IV ст. на кримські землі починають зазіхати нові загарбники, і серед них могутня держава того часу — Візантія. В Криму починають складатися феодальні відносини і на їх основі нові державні утворення.

В X—XII ст. ст. частина земель Кримського півострова входила до складу древньоруського Тмутараканського князівства. Південний берег Криму входив до складу феодального князівства Феодоро. Його столицею було місто Мангуп. З документів цього князівства за X ст. відомо, що населення гірського Криму нехтувало грецькими порядками і тяжило до київського князя. Відзначення, що побут жителів Криму нічим не відрізнявся від звичок народу Київської Руси.

В X ст. київський князь Володимир Святославович підкорив Херсонес. Це дало вихід Київській Русі на головні морські шляхи і сприяло розширенню її зв'язків з країнами середземномор'я.

Херсонес — Тавричевський був заснований греками на місці нинішнього Севастополя. Він проіснував коло двох тисяч років. Херсонес мав широкі зв'язки з багатьма країнами світу. Про нього згадується не лише в творах древньогрецеських і римських авторів, а й в арабських письменників та слов'янських літописах. Слов'яне найменували його Корсунем, але в 1783 році він був перейменований знову на Херсонес. Між іншим археологи, які провадили розкопки Херсонесу шукали сліди храму, в якому по преданію в 988 році мало провадитись хрищення київського князя Володимира.

Напад монголо-татар у XIII ст. надовго ізолював Крим від руської землі. В 1475 році Крим захопили турки. Кримські хани стали знаряддям у руках султанської Туреччини. Султанська Туреччина використовувала Крим, як плацдарм для захоплення земель Причорномор'я. У квітні 1783 року Крим увійшов до складу Російської держави. В боротьбі за звільнення Криму брали участь славні в той час полководці О. В. Суворов, М. І. Кутузов і Ф. Ф. Ушаков. (Між іншим Михайло Іларіонович Кутузов в 1773 році був прийнятий в число товаришів (почесно) Криловського куреня Запорозької Січі. Як полководець формувався під впливом П. Румянцева і О. Суворова. Полководець О. Суворов українського походження батько його називався Суворий. Але найбільша роля в боротьбі з татаротурецькими загарбниками належала війську запорізькому.

Згодом іноземні наїзники багато разів робили спроби захопити Крим, але всі вони кінчалися розгромом. Сторінками немеркнучої слави в історію Криму увійшла оборона Севастополя від англо-французьких інтервентів у 1854 - 1856 роках. Будучи в Торонто (Канада) я бачила дві гармати, що стоять проти будинку Парлямента вилиті на Александрівському (тепер Запорізькому) заводі, одна 1840 р., а друга 1846 р. учасниці Севастопольської війни взяті як тро-

П. Балей

Із записника моєї Матері

(Продовження)

— Так, матусю, не доглянули. Та тепер уже не буде цього, хоч трудно встерегтися від близького ворога...

— А хіба ж ти знаєш, хто доконав цього? — питала я.

— Сусіди, — сказав Михайло.

— Невже ж їхнє засліплення і ненависть до нас не має меж?

— Не має, матусю. Починають знову гуляти. Заслабі перед німцями, то вибрали собі нас. Та вони ще пожалують! — грозив Михась. Колись я стала б його відмовляти від кровопролиття, а тепер мовчу, бо боюся ще голосно сказати те, що думаю...

— — — — — — — — — — — — — — — — —

27. 11. 1942.

Польські банди розгулялися. Немає дня, щоб по селах та містечках не вбили когось підступом і невинно. Я не можу думкою збагнути чому? — Завіщо?... Сусіди, що стільки літ побіч себе прожили, тепер чигають на себе, як люті звіри. Перемішав Бог розум у людей.

У нас ще більш-менш спокійно, лише одні на одних поглядають недовірливо. А мені чомусь зовсім не лячно. Що буде всім, то й мені, то й моїй родині.

Коли тепер приходить Михась, я спокійна. Він такий мужній став та розсудний. Пильнує спокою околиці разом із своїми хлопцями, які всюди є й ніде їх не видно.

— Мирона бракує нам, — сказав колись до мене.

Я, звісивши голову, мовчала.

— Голови нам хибує, — говорив далі Михась, ніби сам до себе.

— Сили нам бракує, — сказала я, як відгомін його думок.

— Сила в нас є, матусю, та вона припала до землі і сама себе не чує. О, коли б з'явився хтось, хто б збудив її, хто зумів би нею орудувати! — пристрасно мовив Михась. Він так безмірно вірить у цю нашу силу, що спить приголомшена, припавши до землі.

...Тепер я весь час роздумую над тим, де заховане щастя людини. Як дійти до нього, якими дорогами? Як зловити його і прикріпити до себе?... Відчуваю, що я збудилась. В мені наростає бунт проти самої себе, але я ще нічого не знаю... Де правда в житті людини, а де її щастя?...

Фронт знову щораз наближається до нас, а з ним новий неспокій, новий страх. Чому кожний, хто приходить до нас, приходить з вогнем і з мечем? Ми, навіть, не можемо потішати себе перемогою нашого приятеля, бо його не маємо. Самі вороги — і ті, що були, і ті, що є, і ті, що наближаються...

...Зоренька рішена виїхати туди, де карається Мирон — у ті сторони. Нічого не помогли її заходи і Мирон уже більше року в новітнім пеклі. Я слухаю і не вірю, що там такі страхіття чинять над людьми. Не вірю не тому лише, що не хочу допустити до себе думки про муки Мирона в німецькім концтаборі, а через те, що це поза межами моєї віри. Коли б це правда, то пощо сотворив Ти, Боже, людину?...

Я відмовляла Зореньку від виїзду.

— Не їдь, дитино, зі своєї землі, — говорила я. — Краще на своїм згарищі, ніж у чужих світлицях.

Та в Зореньки свої думки.

— Ні, мамо, — сказала до мене, — я не можу, щоб утікти. Я боюся, щоб нас з Мироном не розділили новими кордонами, щоб не розлучили навіки.

І її правда. Вона молода і перед нею ще ціле життя.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

18. 11. 1943.

У нас війна. Війна сусіда проти сусіда, села проти села, закутого проти закутого. Горять села сусідніх парохій, а люди сотнями гинуть у жорстоких муках від рук озвірілих ворогів. Я не хотіла вірити, щоб в нинішний час людина може кидати в огонь пожеж безпомічні немовлята та безсердечно знущатися і закатовувати беззахисних жінок та старців. Та тепер уже вірю, бо бачила. Бачила звуглені діти і жахливо закатовані жінки.

феї аліянтською армією Великобританії і Франції і подаровані громадянам Торонто королевою Вікторією.

Під час другої світової війни Крим пережив так само багато, як і ціла Україна, вписуючи яскраві події на сторінках історії.

Наталія Кібець.

Міннеаполіс, Мінн.,
лютий-березень, 1968 р.

У нашій парохії немає ще, покищо, такого безголов'я. Наш парох і польський ксьондз вирішили на спільній нараді, що не допустять до кровопролиття. Вони скликали по довколишніх селах сходини та впливали на втихомирення настроїв. Люди зустрічали їхні заходи з великою полегшою і це принесло успокоєння. Та чи довго цей спокій триватиме? По околиці вештаються різні люди і я боюся, що „війну" зроблять нам не місцеві, а зайди.

Чоловік закопує тайком наше майно, а я готую й пакую найпотрібніші речі, щоб, як прийдеться, не втікати босоніж... При перебиранні одягу, я натрапила на сходжені речі нашого небіжчика батька. Який же він щасливий, що не дожив до цих жахливих днів!

— — — — — — — — — — — — — — —

2. 2. 1944.

Сиджу на погорілищі в землянці, а кругом пустарище, засипане снігом. З нашого села залишилися дві хати.

Почалося з того, що зараз після відбуття миролюбних нарад, влетіло до села Гестапо й арештувало вісім свідомих наших людей. Цього ж дня ввечорі прибіг до Василя задиханий Михась і обидва про щось говорили. Спочатку було мені це байдуже, та згодом скортіло знати.

— Нащо тобі, Маріє? — сказав чоловік. Та його вигляд тривожив мене. Я не поступала. Тоді Василь пояснив, що Михась довідався через кого арештовано наших людей. На них мали донести люди з польського середовища. Я обрушилася:

— То неправда, Василю!

Михась почув себе враженим і рішуче заявив:

— Це гола правда і так певна, як я тут стою.

— Яку ж би вони мали в тому ціль? — сумнівалася я далі.

— Ще не знаю, — сказав Михайло. — Догадуюсь, що таким способом хочуть нас обезголовити.

— То чому не донесли на тебе і твоїх товаришів? — збивала я далі здогад Михася.

— Бо не знають, де нас шукати, — відповів.

Я таки ще сумнівався, але вже недовго.

Другого дня ввечорі пролунали постріли від сторони костела. Щастя, що всі ми були вдома. Чоловік вибіг на вулицю і зараз же вернувся.

— Маріє, готов з Лідою та з мамою клунки, я запрягатиму коні, — сказав і в двері.

— Що сталося, Василю?

— Польські банди напали на село. Не гаймо часу, потім довідаєшся і він вибіг з хати.

Постріли ставали щораз частіші і переплітался з криком і зойками мордованих. Коли ми сідали на віз, Василь повипускав на городи худобу та свині і ми пустилися через загумінки до села Г... З правого боку від церкви заграв скорострїл і пролунали постріли з рушниць.

— Пропали ми! — сказала я.

Чоловік обернувся до нас: „Не бійтеся, це Міша зі своїми хлопцями". — В ту ж мить перебігли попри нас три місцеві римо-католики з крісами. Я не знаю, чи не мали ще чим до нас стріляти, чи не завважили нас. За селом ми зустріли вже цілу валку втікачів. Хто підводою, а хто пішки. Всі перелякані — втікали куди очі несуть. Наша підвода підскакувала на вибоях. Мама голосно молилася, а Ліда, притулившися до мене, тремтіла усім тілом.

В селі Г... переполох. Пожежа в нашому селі розрослася і кидала свій кривавий відблиск. Василь заїхав на подвір'я наших кревних, а сам метнувся на вулицю.

— Пильнуй, щоб коні не розпряглися! — крикнув до мене на ходу.

Та я не слухала. Як заворожена, пішла за ним. Він влетів між гурт хлопців і старших, що стояли, не знаючи, що почати: втікати й собі, чи йти на допомогу.

— Хлопці! є у вас зброя? — крикнув чоловік.

– Є, дядьку! — відповіли йому хором.

— Так чого ж ви стоїте, непотріби? Миттю скликати всіх, хто має зброю і на підмогу. В селі залишилися наші хлопці. Якщо не допоможемо їм — погинуть!

Я стояла оподалік мовчки. Як це не дивно, але мені й на думку не прийшло здержувати його.

„Так має бути, так має бути..." — повторила я собі в думці.

Зібрався гурт людей, а декотрі ще добігали. Василь вирвав одному рушницю з рук і крикнув: „За мною!" Вони зникли на закруті за будинками, а я стояла, як укопана. Не знаю, як довго я стояла, задивлена в криваву луну, заслухана в далекий гамір та в вибухи боротьби. Попри мене бігли перелякані жінки, діти, тарахкотіли вози... Я очуняла, коли почула за собою стоногий тупіт людей, які надходили з другого кінця села. Жінки розбіглися і заховалися за вуглами, а я стояла, як з каменя, і дивилася. На закруті вулиці появилися перші тіні. За ними щораз більше і більше... У відблисках пожежі блистіли сталеві дула зброї. (Далі буде)

Нерукотворний вічний памятник в пошані бл. п. Петра Василишина в 10-ті роковини його смерти

Наша редакція знову одержала поважнішу суму — $100.00 в десятиліття журнала „Промінь". Жертву цю, як нерукотворений памятник своєму дорогому мужеві, бл. п. Петрові зложила його дружина Софія Василишин. Бо немає кращих квітів, понад квіти рідної мови, яку Пок. Петро любив понад все інше.

І як же невблаганно і безповоротно біжить час! Дня 23 січня 1969 року минуло десять років, як відійшов з цього світу бл. п. Петро Василишин — довголітній громадський діяч українців в Канаді.

Пройшов Він свого часу широку громадську ниву, на якій збудував по собі отой нерукотворний пам'ятник серед свого народу в Канаді. Був Пок. Петро учителем державної і рідної школи, був питомцем українського Інституту Михайла Грушевського, опісля його ректором та довгі роки членом дирекції. Свого часу через довгі роки був президентом української гуртівні „Індепендент Голсейл" в Едмонтоні, був головою відділу Взаїмної Помочі, передовим і відданим членом Союзу Українців Самостійників, членом управи української православної громади св. Івана, членом Інституту Петра Могили в Саскатуні та Колегії св. Андрея у Вінніпезі.

Як людина широкоглядна, ідейна, Петро цікавився жіночим рухом, як в Канаді, то так і в Україні, цінив участь жінки в громадському житті народу, а в нас, українців зокрема. Ще бувши молодим учителем він передплачував „Жіночу Долю", що виходила в Коломиї.

У відношенні до журнала „Промінь", доручуючи пожертву-чек на сто долярів референтці журнала в Едмонтоні пані Марії Гринчук, пані С. Василишин сказала: „Разом з Петром ми очікували появи першого числа журнала „Промінь". З великою повагою ставився мій пок. чоловік до тодішньої редакторки Сторінки Союзу Українок в „Українському Голосі" Н. Когуської та вірив, що під її умілим проводом „Промінь" стане для українського жіноцтва в Канаді провідником та впливовим учителем. Коли б Петро був живий сьогодні, його оцінка журнала була б дуже висока, Він підніс би його осяги та його вклад в культурно-громадське життя Союзу Українок за останнє десятиліття."

В той час, коли велась організаційна праця над журналом і коли появились його перші числа, головою Союзу Українок Канади була пані Софія Василишин, яка в його організаційну розбудову вложила багато праці.

Св. п. Петро Василишин.

Марія Гринчук, референтка.

В роковини смерти моєї дорогої братової бл. п. Михайліни Джаман, яка упокоїлась 23-го лютого, складаю в її світлу пам'ять на нев'янучий вінок $25.00 на ювілейний фонд журнала „Промінь".

Анастасія Григорчук — Етелберт, Ман.

— — —

Оповиті жалем по втраті одної з активних членок Союзу Українок Канади, бл. п. Марії Колодій, яка упокоїлася 25 листоп. 1968 року в Торонті, провін. екзекутива Союзу Українок Східньої Канади складає нев'янучий вінок на її свіжу могилу $10.00 на журнал „Промінь". Хай пам'ять про неї буде завжди світлою. Покійна була одною з провідних членок нашої організації. В провін. екзекутиві вона займала позицію члена контрольної комісії, активно працювала у філії Музейного Комітету Союзу, подарувала до бібліотеки Інституту Св. Володимира в Торонті 4 тому „Кобзаря" і комплект творів Лесі Українки та багато іншої праці віддавала вона, як своїй організації, то так і своєму народові. Пров. екзекутива висловлює співчуття дочці Покійної, Наді, зятеві Баррі й унукам Андрійкові і Павлусеві.

За пров. екзекутиву М. Іванець.

— — —

У восьмі роковини смерти нашої дорогої Мами, бл. п. Марії Фербей, довголітної членки Союзу Українок Канади, яка упокоїлась в м. квітні 1961 року, складаємо в її пам'ять на ювілейний фонд журнала „Промінь":

Леся Івасюк — $5.00
Наталка Мельничук — $5.00
Мирослава Фербей — $5.00 — всі з Едмонтону.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ПОДОЛЯНОЧКА

Це дуже гарна гаївка. Спробуйте і напевно вам сподобається. Одна дівчинка буде за подоляночку — вона йде в коло. Всі інші беруться за руки і водять танок, співаючи:

Десь тут була
Подоляночка,
Десь тут була
Молодесенька.
Тут вона впала,
До землі припала.
Личка не вмивала,
Бо води не мала.

Під цю пісню подоляночка спершу ходить в колі, а потім присідає до землі, схиляє голову на руку і сидить так зажурившись, аж усім шкода її стає і всі співають:

Устань, встань,
Подоляночко.

Тут подоляночка підхоплюється, а коло співає далі:

Умий личко,
Як ту скляночку.

На ці слова подоляночка показує, як вона старанно вмивається. І побачивши, що вона така чепурна, всі здогадуються, що вона, певно, й танцювати вміє, і радять їй у своїй пісеньці:

Візьмися у боки,
Покажи нам скоки
Та біжи до гаю,
Бери дівча з краю!

Подоляночка тішиться і пританцьовує під цю пісеньку, а далі біжить до кола, бере за руку якусь іншу дівчинку і веде всередину на своє місце, а сама стає в коло разом з усіма. Гаївка починається спочатки.

СНІГ УТІК

Поснідали дівчатка, потанцювали навколо ялинки, помацали іграшки так, щоб мама не бачила. Ніхто з них так досі й не глянув, що там надворі робиться. Але ось Таня залізла на стільчик, що стояв біля вікна, і скрикнула:

— Ой, мамо! Що це?

Ната забралася до Тані, виглянула у вікно і гукнула:

— Пух летить. Ой, скільки пуху!

— То сніг іде, — сказала мама.

Дівчата засипали маму запитаннями:

— Як він іде?

— У нього ніжки є?

— чого він такий білий?

Не встигла мама відповісти, як дівчатка тут же й забули про свої запитання, а Таня заявила:

— Я хочу на сніг.

— І я хочу, — підтримала її Ната.

Мама взула дівчаток у білі валянці з галошами, одягла їм теплі кожушки, і пішли вони в двір. Вийшли на поріг, глянули — а в дворі все таке біле, що аж очам боляче.

— Ну, йдіть, — каже мама, — на сніг. А я вдома буду, у мене там роботає, — і пішла до хати.

Таня побігла аж насеред двору, вхопила жменьку пухнастого снігу і гукає до Нати.

У мене сніг є! Іди швидше, я тобі покажу.

А Ната боїться по снігу бігти — помаленьку йде та все під ноги дивиться.

Таня не втрималась, побігла назустріч Наті.

— Ось, дивись!

Розкрила жменьку, аж там нічого нема, тільки пальчики мокрі.

— А де ж сніг? — питає Ната.

Таня розгублено розглядає свою мокру руку, далі непевно каже:

— Утік . . .

А ви не знаєте, куди подівся сніг із Таниної жменьки?

П. Бабанський

Звіт пров. з'їзду Союзу Українок в Саскачевані

Провінціяльний з'їзд Союзу Українців Самостійників та його складових організацій: СУМК, ТУС, Інституту П. Могили і С.У.К. відбувся в днях 27 і 28 грудня 1968 р. в Саскатуні в авдиторії Катедри Пресв. Трійці.

Сесія Союзу Українок Канади відбулась в п'ятницю 27-го грудня в Катедральній авдиторії. Сесію відкрила голова пров. екзекутиви пані О. Гавриш. Молитву перед нарадами провів Всеч. о. Удод, настоятель Катедри. Хвилиною мовчанки вшановано відійшовших у вічність членок.

Голова пров. екзекутиви пані Гавриш привітала делеґаток і гостей, висловила радість з присутности на з'їзді голови Союзу Українок Канади пані Л. Хорош-Ґреґорі. У своїм привітальнім слові пані Гавриш сказала, що наш з'їзд відбувається під кличем „Зберігаймо українську мову і культуру". В програмі цього з'їзду ми повинні присвятити якнайбільше часу на основне обговорення способів закріплення української мови, що при добре уплянованій праці та добрій волі зможемо багато осягнути. Повідомила також, що на спільній сесії учасники зможуть познайомитись з новими методами навчання, над якими працюють українські учителі державних та українських шкіл.

До президії з'їзду увійшли: О. Гавриш, предсідниця, Л. Хорош-Ґреґорі, Марія Мадюк і Емілія Табашнюк, секретарка з'їзду. До резолюційної комісії увійшли: Марія Мадюк, Леся Хорош-Ґреґорі, добр. Симчич, Р. Сопотик і К. Лабюк.

Перший привіт з'їздові зложила голова Союзу Українок Канади пані Л. Хорош-Ґреґорі. Привітавши делеґаток і гостей, вона висловила вдоволення з програми з'їзду, бо одним із найбільших завдань в наш час є дійсно стати на сторожі української мови в наших домах, рідних школах та піддержати всяку працю в цім напрямі. Пані Хорош побажала, щоб цей клич з'їзду ми ввели у практику та раділи його успіхами.

Від місцевого відділу ім. Ольги Кобилянської вітала з'їзд його голова пані Е. Табашнюк. Слідували привіти від делеґаток відділів в Саскачевані: ім. Харитї Кононеко з Блейн Лейку — пані М. Цьона, ім. О. Басарабової з Гефорду — пані С. Гарах, ім. Кн. Ольги з Принс Альберт — пані Р. Сопотик, ім. О. Кобилянської з Мічам — Е. Кріпка, ім. М. Марковичевої з Канори — пані К. Лабюк.

По привітах членки пров. екзекутиви здавали звіти з річної діяльности. В неприявности касирки пані М. Пернаровської фінансовий звіт прочитала пані К. Панґрас. Чистого доходу в грудні 1968 р. було $805.93.

З діяльности екзекутиви звітувала голова пані О. Гавриш. Екзекутива була в контакті з відділами через листування та відвідини. Старанням екзекутиви і дирекції Інституту П. Могили запрошено було на бенкет голів та представниць відділів, який відбувся в квітні 1968 р., а участь взяли відділи з таких місцевостей: Реджайни, Вакав-Кадворту, Вадіни, Ґронлиду, Бруксбі, Гефорду, Саскатуну, Канори і Норт Бетлфорду. Ця зустріч дала їм можливість оглянути будинок Інституту, а в нім каплицю, бібліотеку і музей. На прохання „Ассосіетед Кенедієн Травелерс", екзекутива взяла участь в розпродажі білетів на „Пшеничну королеву". Наші відділи щиро відгукнулись і дали можливість нашій кандидатці Анні Бойчук вийти першою принцесою. На заклик пров. екзекутиви до відділів у Саскачевані справа збіркової кампанії на Інститут була успішна. Відділи, що зложили на Інститут П. Могили: Саскатун — О. Кобилянської — $500.00, Норт Бетлфорд — О. Пчілки — $300.00, Блийн Лейк — Х. Кононеко — $100.00, Реджайна — Доньки України — $100.00 і Редфілд — Л. Українки — $100.00.

Пані Оля Гавриш, зправа вшановує голову Союзу Українок Канади пані Лесю Хорош-Ґреґорі.

Голова пров. екзекутиви О. Гавриш брала участь у зборах Пров. Жіночої Ради в Мус Джо, на яких дала звіт діяльности пров. екзекутиви в Саскачевані, брала участь в конференції складових організацій СУС у Вінніпезі в м. березні 1968 р. Референтка Марія Мадюк брала участь в річних зборах Жіночої Ради у Свифт Кирент. Вона зложила привіт від пров. екзекутиви та промовляла в Реджайні на членськім чайнім прийнятті. Референтка дитячих садочків М. Гарбус навчає в місцевій школі та саме тепер викладає курс на виховній шкільній сесії.

Пров. екзекутива вислала дві делеґатки в особах — М. Мадюк і О. Гавриш на IX Конґрес Українців Канади в жовтні 1968 р. до Вінніпегу. На закінчення звіту пані Гавриш подякувала відділам за співпрацю впродовж року та побажала ще кращого розвитку в дальшій праці відділів у у Саскачевані.

Голова музейної комісії Р. Драган представила справу музею і сказала, що на з'їзді Союзу Українок Канади в Торонті в липні 1967 р. ухвалено резолюцію такого змісту:

„Щоб відзначити цей 40-літній ювілей, з'їзд С.У.К., а також 100-річчя Канади, з'їзд рішає створити фундацію музею для розбудови приміщення в цілях набуття більше різних експонатів і для поширення праці головного музею в Саскатуні та його філій в Едмонтоні, Вінніпезі, Торонті та Ванкувері." Пані Драган повідомила, що комісія вже приготовила правильник і попросила делеґаток, щоб пред-

Голова пров. екзекутиви пані Оля Гавриш вручує нагороду панні Стельмащук.

ставили цей важливий проєкт своїм відділам. Відділ ім. О. Кобилянської в Саскатуні дав початок і зложив $700.00 на нове приміщення музею.

ВРУЧЕННЯ НАГОРОД СТУДЕНТАМ

Під час спільного бенкету з'їзду вечером, 27 грудня голова пров. екзекутиви провела вручення нагород студентам Інституту П. Могили на таких засадах:

Знання і вживання української мови

За активну участь в студентськім організаційнім житті при Інституті

За примірну поведінку

Практикуючим християнам — членам Української Православної Церкви, пров. екзекутива в Саскачевані призначила нагороду у формі двох книжок — 1. Стислу енциклопедію українознавства в англійській мові за редакцією проф. Вол. Кубійовича і 2. „Українсько-Англійський словник" укладу проф. С. Андрусишина і проф. Дж. Н. Крета.

Першу нагороду пані О. Гавриш вручила панні О. Стельмащук з Єлов Крік. Минулого року панна Стельмащук здобула ступінь В.А. а тепер кінчає учительський курс „Діплома ін Інтершіп ін Едюкейшон". Минулого року вона була головою дівочого студентського гуртка Могилянки. Навчає панна Стельмащук в українській школі при Катедрі Пресв. Тройці.

Церемонію вручення другої нагороди провела пані Р. Сулятицька, референтка стипендій. Нагороду у формі словника вона вручила студентові Данилові Пуречеві з Вроктону. П. Данило студіює право на університеті через останні три роки. Очолював минулого року студентський гурток Каменярі при Інституті, є практикуючим християнином та активним студентом Інституту.

ЗАРЯД ПРОВ. ЕКЗЕКУТИВИ 1969-тий РІК:

Голова	Ольга Гавриш
Уступивша голова	Соня Стратійчук
1-ша заступниця	Марія Киба
2-га заст.	Анна Ріпак
3-та заст.	Емілія Табашнюк
Рекордова секр.	Емілія Табашнюк
Касирка	Марія Пернаровська
Кореспонденційна секр.	Леся Удод
Контрольорки	Катерина Пангрес
	Анна Клапоущак
	Софія Перик

Референтки:

Освіти і стипендій	Розина Сулятицька
Української школи	Соня Стратійчук
Дитячих Садків і Архіву	Марія Гарбус
Журнала „Промінь"	Наталка Іваницишин
Мистецтво	Анна Скоробогач
Зовнішних звязків	Марія Мадюк
Молодшого відділу С.У.М.К.	Ольга Гавриш

З ДОПОВІДІ ГОЛОВИ СОЮЗУ Л. ХОРОШ-ҐРЕҐОРІ

Основи українського життя в Канаді були базовані на рідній культурі, мові, духовості та введені в життя через школи, церкви, організації. Нашим бажанням тепер є, щоб наша молодь продовжувала започатковану нами працю, щоб зрозуміла необхідність організаційної праці українців в Канаді, від якої залежить і їхнє майбутнє. Збереження своєї української національности ніяк не перешкаджає нам бути добрими канадійськими горожанами і не тільки не перешкаджає а навіть зобовязує та помагає нам бути добрими канадійцями. Про нас кажуть, що, зберігаючи нашу національну ідентичність, мову, культуру і традиції, ми додаємо сили, вартости і кольору до канадійського характеру.

Від нас Канада не вимагає асиміляції, а заохочує нас до збереження свого рідного — мови, культури, традицій. Коли в Україні режим комунізму старається знищити українську мову і культуру, а нарід все ж таки бореться за них, так чому ми маємо зі своєї волі цуратися свого рідного? Мова народу і його культура є так пов'язані між собою, що не можна користатися культурою без знання її мови. Забути свою мову є рівнозначне самогубству.

Ми маємо всі дані бути гордими нашого українського походження, бо Україна у свій час була центром славянської культури, була демократією раніше ніж Англія або Франція. В частинах західної Европи ще були погани, коли Україна прийняла християнство. Історія українців в Канаді не менше славна, бо у всіх галуззях канадійського життя українці визначаються. З українського зерна пшениці виробилося 80 родів пшениці, які принесли світову славу Канаді у хліборобстві.

Пані Хорош-Ґреґорі говорила про необхідність слідкувати за змінами конституції Канади, тому що можливі зміни її можуть впливати на наше життя в Канаді.

Дім є першим учителем, основою нашого збереження мови, віри і звичаїв.

Завдяки нашій організованості, українці Канади здобули признання і велику пошану. Нашим завданням є зберегти таку організованість і пошану.

УХВАЛИ ПРОВ. З'ЇЗДУ В САСКАТУНІ

Під кличем цього з'їзду „Зберігаймо українську мову й культуру" зібрані на цім з'їзді звертаються з закликом до членства, зокрема до батьків навчати дітей української мови вдома від раннього дитинства, як підготовку до української школи при громадах, а відтак до дальших студій української мови в державних школах та університетах.

— — —

З'їзд уважає, що належна увага присвячена студіюючій молоді, як „День українського студента", стипендії і нагороди будуть надалі заохотою для молоді записуватись на курси української мови в державних школах і університетах.

— — —

Зібрані на провінціяльнім з'їзді учасники уважають, що Інститут Петра Могили в Саскатуні як і досі є важливою виховною інституцією української молоді і закликають членство піддержувати його морально і фінансово та підготовляти молодь в ряди його питомців.

— — —

Цей провінціяльний з'їзд висловлює радість, що журнал „Промінь" зустрічає свій десятий рік невтомної праці і закликає членок надалі його піддержувати, дбаючи про його поширення, приєднуючи йому нових передплатників, складаючи на його потреби ювілейні пожертви.

— — —

Учасниці цього провінціяльного з'їзду одобрюють вже пороблені Центральною Музейною Комісією Союзу Українок заходи започаткувати збіркову кампанію на поліпшення стану наших музеїв.

Емілія Табашнюк, секр.

ЗАМІСТЬ КИТИЦІ КВІТІВ

„Щаслива і радісна була,
Та Новий Рік недобре готував
Надійці — нашій квіточці,
Життя немилосердно перервав".

Ця згадка про молоду дівчину-квіточку, що несподівано покинула нас. Дня 4-го січня, 1969 року, у містечку Форт Ірі, Онт. відбувся, при дуже великій кількості людей різних національностей, небуденний похорон. НАДІЯ ТЕРЕЩИН, якій минуло тільки 16 років життя, померла внаслідок нещасливого випадку, що стався на самий Новий Рік, першого січня, 1969 року, коли вона їхала в авті до своїх приятелів.

Надійка вдачею була мила, весела, щира і цим здобула собі симпатію у всіх, хто тільки її знав. Була вона слухняна донечка своїх батьків, Остапа і Дуні Терещин, улюблена і добра сестричка двох братів — Остапа і Андрія, улюблена і гордість бабуні Марії і діда Осипа Квасів із Торонта. Баба Марія Квас, коли говорила про Надійку, то все казала „моя люба", біленька зозулька"... і ця „біленька зозулька" зробила таку несподіванку, що передчасно відійшла від своєї родини.

Учителі школи, учні, громадяни містечка Форт Ірі, потрясені трагічною смертю Надійки, поспішили з співчуттям для заплаканої родини, з молитвами та з останньою пошаною до Покійної. Люди не вміщалися в похоронному заведенні, незважаючи на мороз, вітер, сніг. Кожному рвалося серце з болю, дивлячись, як глибоко переживають втрату батьки, брати, баба і дід Кваси з Торонта, ближча і дальша родина і не знаходять розради в своєму горі...

Чин похорону виконав прот. Дм. Фотій з дяком п. Іваном Радкевичем з Катедри Св. Володимира, з Торонта. Тиха молитва доходила до сердець присутніх і неслася до Господа Бога, куди відійшла душа Покійної. Слово прощальне священика у двох мовах та похоронна відправа, трошки успокоїли заплакану маму Надійки, і вона могла сказати: „Так Бог хотів, щоб добра дитина була у Нього, я приймаю цю болючу втрату і корюсь Його волі"...

Прекрасний образ любої Надійки, слухняної, пильної учениці, піяністки, дочки, внучки, сестри, якою вона була, останеться в пам'яті всієї родини на ціле життя. Господь Бог, нехай полюбить її Своєю любов'ю і за те, що на землі життя її було таким коротким і невинним, нехай нагородить її вічним життям у Царстві Своїм!

Спи, дитино люба, райські оселі, нехай приймуть Твою безсмертну душу, де всі праведні спочивають!

Знайомі з Торонта вислали квіти на похорон і цим хотіли висловити своє співчуття у горі родини. Гроші, що остались з пожертв на квіти, в сумі $42.00 пересилаємо на Пресовий Фонд журнала „Промінь". Жертвували: д-р Ганна Янішевська, д-р Т. Рева, Л. Килимник, Д. Ґураль, М. Божик, д-ка М. Фотій, Д. Гетьманчук, О. Пригорницька, Ф. Галябар, Г. Конечна, В. Лавринюк, В. Лящина, М. Волосевич, Н. Козій, М. Лібер, М. Мудра, Т. Копил, Г. Баран, П. Неліпа, М. Романенко, Н. Конопуд, К. Сакалюк, М. Ґужда, С. Григоряк, А. Балан, А. Стахів, А. Боднар, П. Карман, А. Бойко, М. Руденко.

Щира подяка всім, нехай це стане моральною підтримкою у родинному горі. **М. Фотій,** Торонто

Бл. п. Надія Терещин.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛУ ІМ. Л. УКРАЇНКИ Вінніпеґ

Після літніх вакацій відділ Союзу при Катедральній громаді Пресв. Трійці почав свою активну працю. Праця в нашім відділі виконується почерез різні комітети і представниць.

Освітній комітет в складі інших проектів виконує поважну частину праці. 27-го жовтня відбулось Свято Книжки. Цінну доповідь про важливість книжки виголосив Всеч. о. Ю. Труфин. Концертові точки виконали члени молодшого і старшого СУМК-у. Виставка книжок доповнювала програму. Заходами комітету відбулись два освітні вечорки,, в програму яких входили дискусії. Теодора Гаврисишин говорила про працю жіночого КУК, а добр. М. Керніцька говорила на тему „Успіхи і недомагання наших з'їздів". Програмою керувала голова освітнього комітету В. Мулик-Луцик. На інших зборах членка К. Німчук подала ряд порад з домашнього господарства. В листопаді вшановано День Поляглих Вояків, на якім промовляв ветеран п. Якимів. Доповідач цікаво переповів про свою подорож і враження, як один з групи обраний урядом поїхати до Европи з рамени канадійських вояків. Завданням цієї групи було відвідати цвинтарі поляглих канадійських вояків, бути присутніми на відправах і зложити на могилах пам'ятні вінки.

— — —

Комітет української школи очолює пані А. Павлик. Комітет займався плянуванням праці, адміністрації і фінансуванням школи. Наука відбувалась суботами до обіду в будинку державної школи Шамплейн. Число учнів було 79, кляс було 6. В м. грудні відбулась зустріч родичів з учителями і комітетом української школи. Під час зустрічі промовляв п. О. Назаревич — голова Т-ва Учителів Модерних Мов, по промові відбулась дискусія. З рамени нашої школи голова комітету пані А. Павлик була делегована на учительський з'їзд-семінар в Саскатуні 27 грудня 1968 р.

— — —

Молодший відділ СУМК ім. І. Данильчука у числі 41 членів. Сумківці брали участь у програмі Свята Книжки, в осіннім базарі, в імпрезі переходу молодших членів до старшого відділу. Вісім членів брали участь у святкуванні 50-го Ювілею УГПЦ в Саскатуні. Чотирьом активним членам відділ поміг оплатити літній курс української мови в Колеґії Св. Андрея; ними були: Леона Петраш, Денис Юрків, Марійка Ґаджоса і Славка Василюк. Впродовж року СУМК відбув 39 сходин, в які включені різні соціяльні й освітні секції. Інструкторкою СУМК є пані О. Завісляк, завдяки її посвяті та іншим її помічницям проведено гарну працю з молоддю.

— — —

Осіннє чайне прийняття відбулось в неділю 20 жовтня в Катедральній авдиторії. Чималою атракцією була виставка вишивок п. Григорія Марка. В той самий час відбувся у нас День Українського Студента, на якім т-во гостило студентів Манітобського університету і Колеґії Св. Андрея. Привітальне слово до студентів виголосила голова відділу Марія Марко. Конвінерками прийняття були Анна Воробець і Катерина Німчук.

— — —

В провінціяльнім з'їзді Союзу Українок в листопаді поважна частина наших членок, крім делеґаток брали активну участь в сесіях, в чайнім прийнятті та дискусіях на виховні теми.

— — —

Річні збори відділу відбулись в неділю, 15-го грудня при численній участи членок. Після звітів, обговорено плян праці і вибрано нову управу, до якої увійшли: Анна Воробець — голова, Марія Марко — уступ. голова, Марія Юрків, Кароля Ковальчук і Павлина Ігнаш — заступниці голови, Галина Богонос — рекор. секретарка, Євгенія Соломон — фінан. секретарка і Ярослава Карпяк — касирка.

Є. Білич, прес. реф.

ЧАЙОК У ЧЕСТЬ НОВИХ ЧЛЕНКИНЬ

Відділ ім. О. Кобилянської в Саскатуні вже кілька років улаштовує чайок, на якому представляє нових членкинь організації. Так було і цього року: у неділю 16-ого лютого в церковній авдиторії відбулося чайне прийняття, на яке прибуло біля 160 членкинь і гостей. Після офіційного привіту від пані М. Воронюк, голова місцевого відділу пані Є. Табашнюк представила вісім нових членкинь. Зібрані привітали їх щедрими оплесками.

Також в офіційній частині програми пані В. Лабач представила і попросила до слова нашу доповідачку, пані И. Михайленко. У своїй доповіді пані Михайленко розказала присутнім про працю, вложену в розбудову цієї організації, про труднощі, які в початках існували і вкінці, заохочувала членок до дальшого зусилля, особливо у роботі з молоддю. Пані Л. Букурак подякувала доповідачці від присутніх за її цікаві й теплі слова.

Після доповіді пані Є. Табашнюк вручила подарунок пані Л. Керніцькій (довголітній членкині), яка виїжджала з Саскатуну, — і від нашого членства побажала їй всього найкращого на новому місці.

По закінченні офіційної частини відбулося веселе, товариське чайне прийняття, під керівництвом господині чайку, пані Г. Максимюк.

Так як кожного року, дохід з цього чаю призначено на пресовий фонд журнала „Промінь". Розігравку, одноріччну передплату „Променю", виграла пані М. Пітач.

Леся Фотій,
пресова референтка

СВЯТА ВЕЧЕРЯ У ТУ ГИЛС, АЛТА

В день Богоявлення вечером, 18 січня 1969 року жіноче т-во ім. Л. Українки приготовило спільну Святу Вечерю. Спочатку відбулась в церкві вечірня та освячення води Всеч. о. Зубрицьким. В церкві було поважне число вірних, помимо того, що погода була холодна. По відправі вірні набрали свяченої води і зійшли до залі під церкву на спільну Святу Вечерю. Молитву перед вечерою провів Всеч. о. Зубрицький.

По вечері відбулась коротка програма .Найперше забрав слово парох нашої громади Всеч. о. Зубрицький. У своїм слові він напоминав, щоб ми шанували наші святочні звичаї, пригадав, що наш нарід в Україні сьогодні не має де помолитись, бо церкви поруйнували, попалили, віру нашу переслідують і люди моляться в куточку. А ми на волі можемо жити так як закон нашої віри нам вказує. Отець подякував жінкам за приготовлену вечерю. По цім д-р Чопко висвітлив цікаву фільму.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ЗАРЯД З МИНУЛОГО 1968 РОКУ. Перший ряд: сидять зліва направо: Софія Гриник, Василина Леськів, Анна Данелович, Іванна Дженис, Калина Засійбіда, Катерина Кругляк, Добр. Марія Хомяк, Галя Федорків, Вікторія Шевчук. Другий ряд: Марія Мельничук, Марія Лазарук, Марія Михайлишин, Ема Верхомин, Анна Кушнір, Марія Чарнецька, Добр. Юстина Лучак, Марія Солован, Стефанія Пауш. Третя ряд: Катерина Миськів, Василина Бойко, Люба Ґрегорі, Наталя Базюк, Настя Сенів, Марія Гавриш, Фіона Пелех, Ярина Окста, Марія Гринчук.

ЕДМОНТОН, АЛТА
Відділ при Катедрі Св. Івана

Річні збори відділу відбулися в неділю 24-го листопада 1968 року в Катедральній авдиторії. Пані Дженис, голова відділу перепровадили збори при помочі пані А. Данилович. Отець Лучак провів молитву. Прочитано імена членок, які відійшли у вічність і вшановано їх однохвилинною мовчанкою.

Урядниці та голови комітетів звітували про діяльність відділу. Місячних зборів було 10, засідань заряду 9. Впродовж року членки відділу приготовили 4 церковних обіди, пущення, Новорічну Маланку, осінний баль, 22 весільних прийнять, 15 бенкетів, 9 чаїв, 19 похоронних обідів, поштовий базар, 2 підприємств — вітання гостей, гостили парафіян в новім домі Отця Лучака як також в домі Владики Андрея.

З нагоди 50-ліття У.Г.П.Ц. в Канаді наш відділ поклав дуже багато праці при Соборі Св. Івана в Едмонтоні: Відділ 1. придбав два вишитих обруси вартости около $340.00 до церкви, 2. пожертвував $1,000 на місійний фонд, 3. передав $3,000.00 до громади Св. Івана на наш проект з нагоди 50-ліття, а саме вложити килим в Соборі Св. Івана, 4. передав до громади Св. Івана $21,700 готівкою.

Членки відділу брали активну участь у святкуванні 50-ліття У.Г.П.Ц. в Канаді під час з'їзду в Едмонтоні 8, 9 і 10 листопада. Працювали разом з провінціяльною екзекутивою у переведенні виставки українського мистецтва 6 й 7-го квітня. Відділ вислав делеґаток на Рідно-Шкільний Семинар, на Конґрес в Вінніпезі в жовтні, на провінціяльний з'їзд в Едмонтоні й окружні з'їзди в Альберті.

Приходи за рік 1968: $46,330.93, розходи — $45,766.90. Пожертва на Катедру $25,700.00, на закупно потрібних речей на Катедру $2,018.11, пожертва на бібліотеку $1,390.81. Інші пожертви були такі: на Колегію Св. Андрея — $150.00, на „Промінь" — $70.00, сумківцям — $50.00, стипендійний фонд — $75.00, організаційний фонд — $15.00, Т.У.С. — $39.18, „Кен. Ментел гелт" — $25.00, Клюб Іларіон — $25.00, Добродійному комітету — $27.00, інші пожертви — $20.00.

Звіти комітетів:

Церковний — Г. Ґрекул — Комітет займається прикрасою церкви та доглядає резиденцію Архиепископа Андрея. Членки комітету виконують спеціяльні обовязки, що звязані з церковними святами — Різдво, піст, Великдень і т. д. Комітет старається квіти до церкви та висилає до отців парохів і до Владики квіти на Різдво Христове і Великодні Свята, очолює річний чай в резиденції Владики.

Українська Школа — М. Гринчук. Учащало 130 дітей, поділені на 7 кляс, учило 7 учителів, було 32 дні навчання. Діти укр. школи брали участь в Свято-Миколаївськім концерті, відограли одну актівку на Щедрий Вечір, виступили в концерті з нагоди „Дня Матері". Учителька пані О. Лукомська і директор школи, пан Андрій Мельничук були присутні та брали участь на Рідношкільнім Семинарі в Вінніпезі 1 й 2-го червня.

Українські танки — Н. Сенів, учнів — 132, учитель — пан Куць. Діти ви-

ступали 4 рази — 2 рази в шпиталі, раз в „Jubilee Auditorium" а раз у „Victoria Composite Auditorium". Танковий комітет офіційно передав велике концертове фортепіяно, що його купив минулого року, для Відділу Союзу Укр. Канади при Катедрі Св. Івана і для церковного заряду Св. Івана, також $618.00 як виплата довгу за це фортепіяно.

Освітний і Радіопередача — С. Пауш. Виклади під час зборів: О. Хомяк на тему „Ціли Ювілейного Святкування". Пані Янішевська — „Значіння Великого посту і пущення". О. Лучак — „Як заховуватися під час посту". Пан Горецький — „Українська наука в школах", пані Зоня Лазарович-Джонсон — „Музика в дітях", одна радіо-передача.

Соціяльний — М. Солован. Приготовили перекуску на 5 чаїв, прийняття делегаток Жіночої Ради, прийняття пані Л. Хорош-Грегорі, вечеря на Святий Вечір перед Йорданом, спільне свячене на Великдень.

Добродійний — А. Чернецька — Відвідували слабих по шпиталях, раз на місяць їдуть до „Oliver Mental" шпиталю з програмою і перекускою, на Різдво і Великдень найняли Службу Божу, обід та дарунки для пацієнтів цього шпиталю, постаралися книжок для пацієнтів по шпиталях, помогли у „Shapper's Fair" на „Oliver" і у „Daffodil Drive" на „рака".

Журнал „Промінь" — К. Миськів. Комітет улаштував чай на „Промінь", з якого було поверх $100 приходу. Зібрали $115.00 на Різдвяні побажання до журнала. Зібрали $110.00 на пресовий фонд і нових передплатників.

Членства — Ф. Пелех. Прилагодили членський чай із програмою. Анкети були роздані членам, в яких членки мали виявити свої бажання, щодо праці у відділі.

Молодший відділ СУМК. — Добр. Ю. Лучак. Сходини відбувалися кожної п'ятниці. Виконали ось такі навукові й культурно-освітні ділянки: Читали книжечку „Научку", мали дебати, в яких всі брали участь, хор — ходили колядувати на церкву; гості-промовці: пані А. Шемелюк — діяпозити із подорожі по Україні, Степан Лучак на тему „Laws and Regulations of Interest to Teen's". Ручна праця була така: дівчата вишили стрій українки-гуцулки на ляльку. Хлопці працювали з шкіряними виробами. Перед Великоднем вироблями і пекли пасочки та писали писанки. Щоб здобути фінанси мали розпродаж шоколядок. Соціяльні підприємства були такі: Відвідали Історичний Музей, також новий Провінціяльний Музей. Мали прогульку на санях, улаштували спортові дні, мали танці з музикою, програму на Свято Миколая, мали бенкет і забаву — 21 членів молодшого СУМК-у перейшло до старшого.

Наталка Фарина.

Архіву — М. Гавриш. Зібрала різні оголошення із „Edmonton Journal" до альбому. З поміччю пані С. Пауш впорядкувала архіви і зложила матеріяли в належному порядку.

Бібліотека — О. Лукомська. Упорядковано було книжки за азбукою і назначено певні дні до випозичення книжок. Є приблизно 1,000 книжок. Оправлено три портрети — О. Кобилянської, У. Кравченко і княгині Ольги. Пані Лукомська також очолювала комітет „Проєкту сторіччя Канади", який закінчився відкриттям бібліотеки. Святочне відкриття з програмою відбулося в березні. Над дверами бібліотеки повішено металеву таблицю з написом по українському і по англійському. Комітет постарався відповідні шафи і меблі до бібліотеки. Меблі були куплені з фонду бл. п. д-ра Івана Верхомина. Комітет перепровадив збірку грошей на нові книжки. До цієї збірки багато причинилася пані М. Гавриш, яка сама зібрала поверх $1,000.00.

Ювілейний Ком. — Н. Базюк. Відсвятковано 42-гу річницю заснування відділу. На цім святі були відзначені за 25-літню приналежність до відділу пані Олена Данилюк, Єва Чеплядин і Марія Чарнецька. Також відзначено інших членок як переходових: Юсипу Фарину, Анастасію Шемелюк і Фівонію Пелех.

Льокальної Ради Жінок — М. Гринчук. Представниці були присутні на 6-ох загальних а 4-ох зборах заряду. Брали активну участь у 75-их річних зборах Національної Ради Жінок Канади, які відбулися в Едмонтоні. Під час з'їзду відбулося чайне прийняття в домі пані Миросі Дікур з нагоди 60-річчя Льокальної Ради в Едмонтоні. Пані Є. Верхомин, Р. Кей, В. Шевчук і М. Гринчук виконали певні обовязки під час з'їзду. Пані В. Шевчук була вибрана як одна із делегаток від Ради Едмонтонського Відділу на з'їзд.

Об'єднаних Націй — В. Бойко — була присутня на зборах, на промові Ю. Танта і прем'єра Трудо. Принесли печиво і помагали на однім чаю. Зорганізували приготовлення голубців на міжнародний баль, на котрім співав сумківський хор.

Маєткова — А. Кушнір. Зробила список кухонної посуди.

Заряд на 1969 рік: уступивша голова — Іванна Дженис, голова — Наталка Фарина, заступниці голови — Надя Боднар, Леся Івасюк, Луїза Феняк, рекорд. секретарка — Галя Федорків, кореспонд. секретарка — Марія Мельничук, заст. секретарки — Вікторія Шевчук, касирка — Розалія Маланчук, заступниця касирки — Катерина Істон. Контрольна комісія — Анна Данилович, Софія Гриник, Настуня Мисак. Комітетів подано лише голови: українська школа — добр. Юстина Лучак, садочок — Філя Кругляк, українські танки — Настя Сенів, молодший від. СУМК — Йосифа Михайлишин, Анна Скуба, Вікторія Фарина. Соціяльний — Беті Прокіпчук, освітній — Ольга Лукомська, добродійний — Марія Чарнецька, членський — Софія Василишин, річниця відділу — Емма Верхомин, журнал „Промінь" — Марія Гринчук. Студентський Клюб Іларіон — Люба Грегорі, церковний — Галя Грекул, архіву — Марія Гавриш. Льокальної Ради Жінок — Ема Верхомин і Марія Гринчук, Об'єднані Нації — Василина Бойко, видавничий фонд — Марія Михайлишин, здоров'я — Люба Грегорі, похоронний — Михайлина Будник і Катерина Гарасим, осінний баль — Мирослава Фербей, маєтковий — Анна Кушнір.

Галя Федорків, секр. зборів.

РОЗА, МАН.
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори жін. товариства ім. О. Кобилянської відбулися 17-го листопада, 1968 року в домі Анни Баран. Предсідницею зборів була Анна Баран, а секретаркою Марія Чубей. Членки заряду здавали звіти з цілорічної праці товариства. Діяльність т-ва: Відбулися сходини по домах членок, на яких обговорювалась ділова праця товариства, читано обіжники, реферати і кореспонденцію.

Товариство приготовило концерт на День Матері, приготовило й видало обід на храм нашої громади і один поминальний обід за померлих членів і членок громади.

Відбулась також одна осіння вечеря і два пирогові пущення та одно бінго.

Комітет відвідував хворих членок і т-во дало два весільні дарунки — Савелі Когут і Олесі Когут. Т-во сповнило свій бюджет до централі Союзу і також брало участь і помогло з обідом на 50-літній Ювілей Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді, спільно з окружними товариствами, який відбувся в Сондавн, Ман.

Фінансовий звіт: Приходи в 1968 р. — $1,035.77, розходи в 1968 р. — $597.57, в касі осталось — $438.20.

До заряду на 1969 рік увійшли: Голова — Анна Баран, заст. голови — Варвара Романюк, рекордова секр. — Юстина Чубей, фінансова секр. — Марія Чубей, касирка — Єлена Чубей. Сестриці — Варвара Романюк і Єлена Чубей. Контрольорки — Єлена Когут і Василина Чубей.

Анна Баран, голова.

БРЕНДОН, МАН.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого т-ва відбулися 26-го листопада 1968 р. в залі Українського Народного Дому. Предсідницею зборів була пані Анна Касюрак, секретаркою панна Марія Гаркот.

Обширний звіт з діяльности т-ва здала голова пані П. Бойчук. Вона підкреслила, що завдяки добрій кооперації членок, т-во мало великі успіхи в праці а зокрема у фінансовій ділянці. Т-во закупило до нового Народнього Дому посуду, кухню і холодільник.

Праця в т-ві була досить активна. Впродовж року т-во відбуло 9 місячних зборів, влаштувало спільне свячене, як також членкині займалися приготуванням страв і прийнять на весілля, давали перекуски. В нас відбувається навчання в недільній і українській школі. Спільно з громадою ми відсвяткували роковини Шевченка, на яке прибули студенти з Колегії Св. Андрея і відспівали кілька пісень. Концертовою програмою відбулось у нас свято День Матері та роковини Лесі Українки. Т-во передплачує до шпиталів 2 прим. „Українського Голосу" і 2 „Вісника", як висилаємо Різдвяні дарунки та овочі для хворих у шпиталях.

Заряд т-ва на 1969-тий рік: Голова — Параня Бойчук, заступниці голови — Агафія Когут, (добр.) Оля Філь, рекор. секретарка — Стефанія Павлишин, касирка — Анна Дудар. Контрольна комісія — Анна Касюрак і Соня Карашевська. Добродійний комітет — Гіня Бюга і Соня Карашевська. Старша сестриця — Марія Костецька, господиня — Юліянна Бурачек, телефонічний комітет — Гіня Бюга і Соня Карашевська, до висилки квітів хворим — Розалія Костецька.

Стефанія Павлишин, секр.

ВАТСОН, САСК.
Відділ ім. Л. Українки

Річні збори т-ва відбулися 5-го грудня 1968 р. в залі під церквою в присутности 11 членок. Предсідницею зборів була голова т-ва М. Кінащук, яка відкрила збори молитвою, секретаркою була К. Гоян. Голова здала звіт з річної діяльности відділу і подякувала зарядові та членкам за поміч і кооперацію та закликала членок до дальшої активної праці для добра нашої громади та нашої організації.

Діяльність т-ва була досить активна. Впродовж року відбулось 10 місячних зборів, членки видали обід на Різдво, улаштували роковини Шевченка і Лесі Українки, видали інших кілька обідів і перекусок, брали участь у продажі Великодного печива, обід на спільне свячене, один похоронний обід і одну весільну вечерю. Святкували Ювілей нашої церкви. Під час побуту молодечого хору з Торонта видали обід, улаштували осінній базар і з нього ввесь дохід передали на місцеву церкву. Видали обід на храм в день св. Михаїла. Наше т-во брало участь у спільній світовій молитві, відвідували хворих у шпиталі та мешканців старечого дому.

Більшу частину доходу т-во жертвувало на місцеву церкву. Т-во підержує фінансово журнал „Промінь", Інститут Петра Могили, Колегію Св. Андрея. Т-во сповнило свій бюджет до централі Союзу Українок Канади.

Осталось в касі з 1967 року $380.86, приходи в 1968 р. були $514.87, розходи — $592.61, осталось в касі — $303.12.

Заряд т-ва на 1969 рік: Голова — М. Кінащук, секретарка — К. Гоян, касирка — О. Бокшован. Контрольна комісія — М. Франко, А. Сакундяк. Сестриці — А. Манчур, Л. Процько.

Кароля Гоян, секретарка.

МЕНЗІ, МАН.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого т-ва відбулися 27-го листопада 1968 року в домі Марія Чвалюк при участи 10 членок. Збори відкрила голова т-ва Розалія Пелешок молитвою і була предсідницею, секретаркою була Юзька Друль. Звіти діяльности т-ва здавали членки заряду.

Діяльність т-ва: Впродовж року відбулось 9 місячних зборів і річні збори. Членки приготовили спільне свячене, храмовий обід і осінню вечерю. На роковини Лесі Українки, Олени Теліги, Ольги Басараб і Свята Книжки ми улаштовували читання рефератів про життя письменниць. На День Подяки ми мали Молебен, а на Листопадове свято Панахиду і концертові програми. Членки т-ва приготовили 6 перекусок під час забав, улаштували випродаж Великодного печива і вишивок, приготовили осінній базар. Жертвували на Марч оф Даймс — $5.00, на Червоний Хрест — $42.00, організац. фонд — $10.00, на журнал „Промінь" — $5.00, на Народний Дім — $80.00 і на місцеву церкву — $78.00.

В касі з 1967 року осталось $889.16, приходи в 1968 р. — $592.52, розходи — $319.92, в касі осталось $1,161.76.

Заряд т-ва на 1969 рік: Голова — Розалія Пелешок, заступниця голови — Марта Друль, рекорд. секретарка — Юська Друль, фінансова секретарка — Настя Друль, касирка — Юзефка Друль. Контрольна комісія — Наталка Скоцеляс і Михаліна Чвалюк. Референтка архіву — Наталка Пелешок. Господині — Наталка Скоцеляс, Наталка Пелешок і Марія Друль. Гардеробщиця — Марія Друль.

Юська Друль, секр.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

Відділ „Домашнє Господарство" редагує референтура Домашньої Економіки Союзу Українок Канади, пані Люба Кут, яка живе у Ванкувері. Ілюстрація поміщена за її старанням з надісланих нею фотографій. Приписи випробовані.

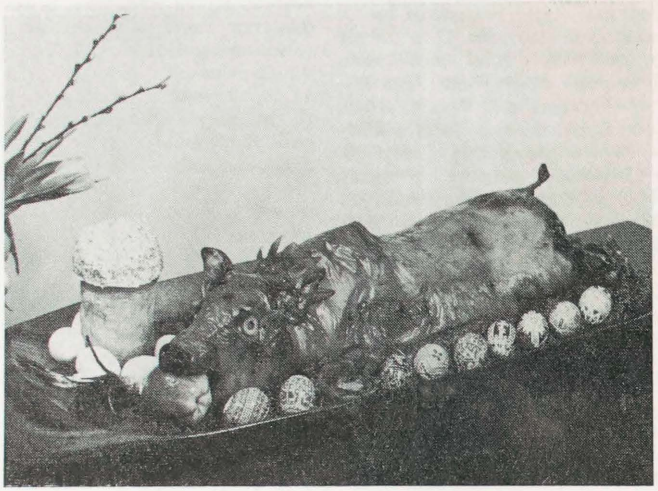

Начинене порося

Від 12 до 14 фунтів порося добре обмити і витерти в середині на сухо, посолити і хай постоїть.

Начинка до поросяти:

2½ бохонці білого хліба порізаного в кубики
1½ горнятка цибулі
1 горнятко салери
1 горнятко пошаткованої моркви
2 яєць
1 горнятко масла
1½ горнятка юшки або води
2 ложечки шальвії (sage)
2 ложки петрушки, сіль і перець до смаку

Просушити покраяні куски хліба у печі, уважати, щоб не зарумянилися. Присмажити цибулю і салеру на маслі аж змякне і поляти по кусках хліба. Вбити яйця, додати шальвію, сіль, перець і теж полляти по хлібові, підкидати повільно, додати моркву і петрушку. Покропити теплою юшкою або водою, щоб лише змякло і легко вимішати. Середину поросяти знову витерти, начинити злегка і зашити. На дно посудини положити ½ ложечки цілого коріння, 2 лаврових листки, покришеної пів цибулі, 3 кавальчики салери. На все це положити наверх порося. Накрити і пекти 350⁰ F. 3 до 3½ години. Спечене порося лишити на ½ години, щоб краще було краяти.

Подала **Анна Середа,**
Ванкувер

— — —

Великодна баба

2 пачечки дріжджів
2 горнят молока (переварене)
½ фунта масла
1 столова ложка соли
1 горня цукру
5 цілих яєць
10 жовтків
Скірка і сік з одної цитрини або помаранчі
Муки стільки, що замісити легке тісто.

Розвести дріжджі в ½ горнятку літеплої води, додати дві ложки цукру і поставити на 10 хвилин.

Яйця бити на піну, додаючи цукор, бити около 10 хвилин. Коли дріжджі підійдуть, додати молоко, сіль, вибиті яйця, цитрину. Ложкою добре вимішати і додати муку. Місити 20 хвилин. Коли добре вимісене, додавати потрохи розтоплене масло і місити поки не відстає від руки. Накрити і поставити в теплім місці, щоб підросло. Коли підросте, знов помісити і дати знову підрости. Накладати у вимащені маслом форми і обсипані просіяними кришками-сухарцями. Дозволити вирости до подвійної величини. Пекти в температурі 375⁰ Ф. пів години.

Паска

1 пачечка сухих дріжджів
1 ложечка цукру
2 кварті води
12 яєць
1 ложечка мелених гвоздиків
1 горнятко цукру
¾ горнятка криско
Родзинки (як хто бажає)
Мука до замісу.

Роспустити дріжджі у теплій воді, дати ложку цукру і поставити на яких 10 хвилин.

До двох кварт літеплої води додати муки, зробити рощину, додати дріжджі, вимішати добре і поставити в теплім місці, щоб підросла.

Коли рощина підійшла, додати до неї вибитих на пуму 12 яєць, гвоздики, цукор, криско (або шортенінг). Коли хто бажає, можна додати родзинки. Мука до замісу повинна бути тепла. Тепер додати муку і замісити добре та поставити, щоб підросло. Коли тісто підросло, виробляти паски, вкладати у форми і дати підрости. Пекти в температурі 300⁰ Ф. Це є дуже гарна і смачна паска.

Подала **Параска Довганюк,**
Едмонтон, Алта.

Горіховий торт

8 повних ложок цукрової мучки (айсінг сюгар)
8 яєць
2½ горнят, або пів фунта мелених волоських горіхів
2 ложечки спорошкованої (інстент) кави
1 неповну ложечку какао
1 ложечку порошку до печива, (бейкон павдер)
4 стол. ложки потертих сухих кришок
½ ложечки ванілії.

Вбити білки на тверду піну. Додавати по одному жовткові і далі вбивати. Додати цукор і знову вбивати. Відтак додати до маси каву, какао, порошок до печива і ванілію. Горіхи перемішати кришками, додати до маси і легко завивати їх в масу. Масу дати на приготовані, вимащені бляшки і пекти пів години в температурі 350⁰ Ф. Перекладати масою, яка кому найбільше до вподоби. Найсмачніший з шоколядовою масою.

Довкола журнала „Промінь"

Під керівництвом пров. екзекутив Союзу Українок Канади почали свою працю в кампанії на журнал „Промінь" відділи, референтки і членство.

Провінціяльна екзекутива Союзу Українок в східній Канаді присвятила цілу сторінку у своїм обіжнику, повідомляючи відділи про міжпровінціяльну кампанію, де між іншим підкреслює таке:

„...обовязком кожного відділу на Сході Канади є піддержати цю кампанію і постаратися, щоб вона на сході Канади пройшла успішно. Постарайтесь, щоб кожна членка у відділах на сході Канади була передплатницею журнала, а також зацікавити журналом інших українок, які хоч і не є нашими членками, але прихильні нашій організації."

Подає обіжник ряд сугестій, які імпрези улаштувати в користь пресового фонду.

Манітобська пров. екзекутива у своїм комунікаті даючи обширні інформації в проведенні кампанії, ухвалила квоту — придбати в Манітобі 200 нових передплатниць і зібрати $1000.00 на ювілейний фонд.

„Щоб Манітоба могла осягнути нашу мету, яку установила Манітобська екзекутива Союзу Українок Канади, ми всі мусимо попрацювати, кожна членкиня при кожнім відділі, під керівництвом своїх зарядів, референток, або спеціяльно створених комітетів"...

Центральна референтка журнала Ольга Завісляк випрацювала програму на імпрезу журнала, яку вислала відділам централя Союзу Українок Канади.

До імпрез 10-ліття журнала готуються відділи в кожній з пяти провінціяльних екзекутив — східній Канаді, Манітобі, Саскачевані, Альберті і Брит. Колумбії.

Придбали нових передплатників:

Надія Андрусів — Ст. Кетеринс 8
Леонія Слюзар — Монтреал 3
Марія Гарбус — Саскатун 2
П. Мельник — Гефорд, Саск. 2
В. Несміла — Вернон, Б. К. 1
Марія Савіцька — Сардіс, Б. К. 1
Іванна Римар — Виндзор 1
Ольга Ковальчук — Форт Вілліям 1
Галя Зузак — Норт Бетлфорд 1
П. Фуштей — Ту Гилс, Алта 1
М. Гринчук — Едмонтон 1
Анна Звоздецька — Едмонтон 1
Василь Перепелюк — Давфин 1
Клементина Пасічняк — Вінніпеґ 1
П. Керелюк — Ешвил, Ман. 1
Є. Охітва — Скарборо, Онт. 1

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської, реф. М. Гарбус на передплати $112.00 (2 нові), 69.00 на прес. фонд. Марія Мадюк на передплати $12.00.

Ст. Кетеринс, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. Надія Андрусів прислала $52.00 на передплати (8 нових).

Вернон, Б. К. — Відділ ім. Княгині Ольги — реф. В. Несміла переслала на передплати $36.00 (1 нова).

Сардис, Б. К. — Марія Савіцька на передплати $12.00 (1 нова).

Виндзор, Онт. — Відділ ім. Л. Українки, реф. І. Римар на передплати $16.00.

Монтреал — о. О. Костюк на відновлення передплат $16.00.

Форт Вілліям — Відділ Доньки України — Ольга Ковальчук на передплати $28.00 (1 нова), на прес. фонд $25.00. Анна Стасів — на передплати $16.00.

Норт Бетлфорд — Відділ ім. О. Пчілки, реф. д-ка Г. Зузак на передплати $40.00 (1 нова).

Торонто — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. Анна Бойко — на передплати $40.00, прес. фонд $14.00.

Ту Гилс, Алта — Відділ ім. Л. Українки, реф. П. Фуштей — на передплати $56.00 (1 нова).

Ватсон, Саск. — Відділ ім. Л. Українки, Марія Кінащук на передплати $20.00, Текля Кудрик на передплати $8.00, прес. фонд $2.00.

Овкборн, Ман. — о. Ілля Швець переслав на передплати $20.00.

Вегревил, Алта — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. О. Мельничук на відновлення передплат $36.00.

Гефорд, Саск. — Відділ ім. О. Басарабової, д-ка П. Мельник на передплати $16.00 (2 нові).

Етелберт, Ман. — Відділ ім. Княгині Ольги, А. Григорчук на передплати $12.00.

Йорктон — Відділ ім. О. Пчілки, реф. Л. Крепякевич на передплати $40.00.

Мирнам, Алта — Відділ ім О. Пчілки, реф. К. Ханасик переслала на передплати $72.00.

Едмонтон — Відділ при Катедрі Св. Івана, реф. М. Гринчук переслала на пресфонд $13.00 і 1 нову передплату. К. Міськів на відновлення передплат $8.00; С. Пауш на відновлення $12.00; Н. Мисак на відновлення передплат $8.00, на прес. фонд $2.00. Анна Звоздецька придбала нову передплату.

Транскона, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, реф. М. Нижник на відновлення передплат $24.00.

Леднер, Б. К. — Н. Боярчук — на передплати $8.00.

Давфин, Ман. — Відділ ім. Л. Українки, Марія Білоус на відновлення передплат $28.00. Василь Перепелюк придбав 1 нову передплату.

Скарборо, Онт. — Є. Охітва придбала 1 нову передплату.

Вінніпеґ — Відділ ім. Л. Українки при Катедрі Пресв. Тройці — придбали нові перепдлати: К. Пасічняк — 1; А. Павлик — 1.

ПАМ'ЯТІ НАЙДОРОЖЧИХ

У першу річницю смерти нашого дорогого: мужа, батька і дідуся, бл. п. Григорія Шнурка, який відійшов від нас у вічність 4-го березня 1968 року, складаємо нев'янучий вінок його св. пам'яті — $5.00 на журнал „Промінь".

Дружина Ольга, донька Олена з родиною

Куксвил, Онт.

— — —

Кладу нев'янучий вінок на могилу мого дорогого мужа бл. п. Григорія Будника, у другу річницю його смерти $10.00 на прес. фонд журнала „Промінь". Хай пам'ять про нього буде завжди світлою.

Дружина Марія Будник, Едмонтон

— — —

На нев'янучий вінок мого дорогого мужа, бл. п. Олександра Савченка, в десяту річницю його смерти, складаю в його світлу пам'ять $10.00 на прес. фонд журнала „Промінь". Хай прибрана канадійська земля буде для нього легкою.

Вдова Марта Савченко, Торонто

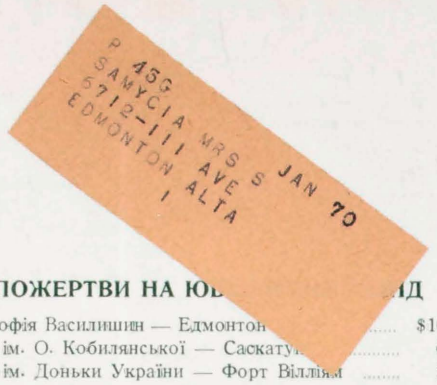

ПОЖЕРТВИ НА ЮБ[illegible]ИД

Пані Софія Василишин — Едмонтон	$100.00
Відділ ім. О. Кобилянської — Саскатун	66.00
Відділ ім. Доньки України — Форт Вілліям	25.00
Відділ ім. Л. Українки — Тіодор, Саск. — А. Кулик переслала	10.00
Відділ ім. О. Басарабової — Торгилд, Алта. — А. Рудницька переслала	5.00
Пані М. Котик — Давфин — у 70-ті роковини свого життя	5.00
Пані К. Ґутий — Давнсвю, Онт.	5.00
Пані Марія Савіцька — Сардис, Б. К.	5.00
П-во С. і М. Чвалюки — Мензі, Ман. З нагоди 50-ліття подружжя	5.00
Д-р В. Кінал — Йонкерс, Н. Йорк	5.50

По $2.00 — А. Бабляк — Вердон, Кве.; А. Пригорницька — Торонто; А. Гуменна, Н. Мисак — Едмонтон; Г. Фодчук — Вегревил, Алта.; А. Пасинек — Ватерфорд, Онт.; Н. Іванишин — Саскатун; С. Сиротюк — Ніягара Фалс; Ольга Шнурко — Куксвил, Онт.

По $1.00 — Ольга Штично — Лашін, Кве.; Ю. Стефин — Бімсвил, Онт.; відділ ім. Л. Українки — Транскона, Ман.; К. Біла, Т. Литвин — Форт Вілліям; Н. Кузменко, М. Матвіїв — Лондон, Онт.; Є. Охітва — Скарборо, Онт.; А. Ґенда — Лашін, Кве.; А Семотюк, Г. Влад, А. Бабинець, д-ка О. Савчук — Вінніпег; д-ка К. Квасницька — Четам, Онт.; о. Л. Дячина — Тіодор, Саск.; А. Ґодзюк — Мирнам, Алта.; О. Мельничук — Вегревил; Р. Борса, М. Павлик, А. Лазарович — Саскатун; Д. Симчич — Вернон, Б. К.; П. Хомик — Монтреал; С. Григоряк, А. Стахів, А. Пилипчук, Я. Короліщук, О. Заверуха, Л. Мулевич, Є. Таборовська — Торонто; Т. Кудрик, Р. Тутка — Ватсон, Саск.; П. Фуштей, М. Черівчан, К. Паламарчук — Ту Гилс, Алта.; К. Білик, Саскатун; Н. Гаврилів — Форт Саск, Алта.; В. Кузик — Давфин, Ман.; А. Пліхта — Форт Френсес; І. Римар, М. Телеґа — Виндзор, Онт.; Ґ. Куземко — Мисисаґа, Онт.; Н. Мисак — Едмонтон.

Щиро дякуємо всім тим, що працюють в користь журнала, що складають пожертви, що виявляють увагу і прихильність до власної преси та її великих завдань.

Адміністрація.

Пишіть за взірцями Тинтед Тепестрі до Книгарні П. Ткачука у Саскатуні на адресу:

Paul's Music & Book Supply,
306 - 20th St. W.
Saskatoon, Sask.

THE GULLS
B 965
CANVAS SIZE 17¾ x 23½
DESIGN SIZE 14 x 20½

D·M·C

B 964
THE FOUR SEASONS
CANVAS SIZE 29½ x 35½
DESIGN SIZE 24¾ x 31¾

Користуючись колекцією ДМС Тинтед Тепестріс (канва в барвах), ви зможете повністю зашивати їх. Виберіть собі котрийсь з цих чудових ДМС тканих-Тепестри Вул і творіть власний шедевр ручних робіт. Ілюстрація, яка тут знаходиться це лише частина нашої великої колекції. Зайдіть до вашого місцевого департаменту ручних робіт, або за ближчими інформаціями пишіть на адресу:

BELDING CORTICELLI, LTD.

P. O. Box 9, Montreal 3, Que.